Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

2024

№ 4

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo‘jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko‘rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT
ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o‘rinbosari:
Karimov Norboy G‘aniyevich

Elektron nashr. 1489 sahifa.
E’lon qilishga 2024-yil 30-aprelda ruxsat etildi.

Muharrir:
Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay’ati:
Salimov Oqil Umrzoqovich, O‘zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O‘zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, “Nobel” mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a’zosi, Turkiya – O‘zbekiston do‘stlik jamiyati rahbari
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., O‘zR Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vaziri
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O‘zR Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vaziri o‘rinbosari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O‘zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Axmedov Sayfullo Normatovich i.f.n., professor, MIM akademiyasi rektori
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMIB birinchi prorektori
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo‘yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., “O‘IRIAM” ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do‘stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro “Nordik” universiteti rektori
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori
Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d. TDIU professori
Po‘latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor
Eshtayev Alisher Abdug‘aniyevich, i.f.d., TDIU professori
Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori
Musyeva Shoira Azimovna, SamDu IS instituti professori
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., “El-yurt umidi” jamg‘armasi ijrochi direktori o‘rinbosari
Toxirov Jaloliddin Ochil o‘g‘li, t.f.f.d., TAQU katta o‘qituvchisi
Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti
Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg‘ona davlat universiteti dotsenti
Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti
Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o‘g‘li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi
Utayev Uktam Choriyevich, O‘zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig‘i o‘rinbosari
Ochilov Farxod, O‘zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo‘limi boshlig‘i
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o‘qituvchisi

Ekspertlar kengashi:
Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti
Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Muassis: “Ma’rifat-print-media” MChJ
Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O‘zR Tabiat resurslari vazirligi, O‘zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

MUNDARIJA

Organizational Behavior and Leadership 14
Ibrokhim Gulomov

Baliqchilikda klasterlarni tashkil etishning nazariy asoslari 22
Olim Murtazayev, Muydinov Olim Bekmuratovich

Оценка состояния привлечения инвестиций в сферу туризма Узбекистана и механизмы управления 28
Арзиматов Бобирмирзо Зокирджон угли

Biologik aktivlar buxgalteriya hisobni milliy va xalqaro standartlarga muvofiq takomillashtirish masalalari ... 31
Axmadaliyeva Zebo Abduxalimovna

Aholi yashash joylarida yong‘in risklarini bartaraf etish xizmatlardan foydalanish imkoniyatlari 36
Aziz Zikriyoev

O‘zbekistonda ilmiy darajali kadrlar tayyorlash tizimi boshqaruvining tashkiliy tuzilmasi va vazifalari 44
Beknaeva Shaxnoza Vladimirovna

Mintaqaviy turizmning iqtisodiyot rivojlanishiga ta’siri (O‘zbekiston turistik xizmatlar bozori misolida) 49
D. B. O‘roqova

Qishloq xo‘jaligi mahsulotlarini ko‘paytirishning asosiy yo‘llari 54
Ibrohimov Boburmirzo Baxtiyor o‘g‘li, Sayfiddinov Sarvarbek Anvarbek o‘g‘li

Sanoat korxonalarining aksiyalar bozoridagi faoliyati tahlili: muammolar va yechimlar 59
Igitov Jurabek Kuzibekovich

Qurilishda modernizatsiya va diversifikatsiya qilish asosida yangi ishlab chiqarish quvvatlarini oshirish 67
Islamov Ozodjon

Sanoat korxonalari innovatsion salohiyatini oshirishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmini takomillashtirish yo‘llari 71
J. K. Boymurodov

Mamlakatda yashil iqtisodiyotni rivojlantirish yo‘nalishlari 76
Kadirxodjayeva Nilufar Raxmatullayevna

BlokchEYn texnologiyalari yordamida raqamli iqtisodiyotni o‘zgartirish 81
Karabayev Rustam Zafarovich, Saitkamolov Muxammadxo‘ja Sobirxo‘ja o‘g‘li

Raqamli iqtisodiyot sharoitida zamonaviy mehnat bozorining rivojlanishi 88
Layli Mirzayeva

Xizmat ko‘rsatish sohasini rivojlantirishda investitsion resurslardan samarali foydalanish mexanizmlari 92
Luiza Komilovna Xaydarova

Umumta’lim muassasalari sonining ekonometrik tahlilini pedAgogik metodlar yordamida amalga oshirish 97
Ravshanova Muhayyo Maxmanazarovna

O‘zbekiston tarixiy shaharlarida turistik faoliyati shakllanishi va ularni boshqarishning nazariy asoslari 102
Meliqulov G‘ayrat Abdug‘afforovich

Iqtisodiy rivojlanish va ilmiy tadqiqot rivojlanishining havo ifloslanish darajasiga ta’siri 109
Murodullayev Kamoliddin Sherzod o‘g‘li, Sadibekova Bibisora Djapparovna, Turdiqulov Farrux Ravshanjon o‘g‘li

Hududlarni rivojlantirish va “yashil iqtisodiyot”ni shakllantirishning ekologik muammolari 114
Maxkamov Saidafzal Saidkamol o‘g‘li, Yigitaliyeva Dilnavo Mansurjon qizi

Ekoturizm obyektining tasniflanishi va alohida xususiyatlari 120
Qodirov Azizjon Anvarovich

Mamlakatimiz oliy ta’lim tizimda sifat menejmentidan foydalanishning konseptual asoslari 125
Saidqulova Firuza Farmonovna

Bo‘lajak iqtisodchilarning kasbiy kompetensiyalari 129
Shukurova Marifat Xodjiakbar qizi

Ta’limning bosqichlari va ularning inson kapitalini shakllantirishdagi ahamiyati 133
To‘rayeva Hurriyat To‘yqulovna

Hududlarda to‘g‘ridan to‘g‘ri xorijiy investitsiyalarni jalb etish dasturini amalga oshirishda marketingni rivojlantirish yo‘llari 140
Xamidov O. X., Tojiyeva A. F.

Investitsiyalar marketingining strategik aspektlari 147
Xodjamberdiyeva Dilnoza Bahtiyorovna

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Xorijiy investitsiyalarni jalb etishda investitsion muhit jozibadorligini oshirishga nazariy qarashlar 153
A. Bektemirov, A. A. Abdurahmonov

Qishloq xo‘jaligi raqobatbardoshligini oshirishning ilg‘or xorij tajribasi 158
Abdulloyev Asliddin Junaydullayevich, Ochilov Narzullo Fayzulloyevich

Sanoat ishlab chiqarish tizimining investitsion xususiyatlari 163
Yodgorova Xalima To‘lqinovna

Turizm sohasi uchun yuqori malakali kadrlarni tayyorlashda davlat va xususiy sherikchilikning o‘zaro bog‘liqligi tahlili 169
Raxmatov Adxam Itolmasovich

Mamlakatimizda turizm tashkilotlari faoliyatini qo‘llab-quvvatlash maqsadida marketing instrumentlari orqali samarali tizim yaratish 173
Suyunova Kamilla Baxromovna

Qishloq xo‘jaligida agrokimyo xizmatlar ko‘rsatishning iqtisodiy samaradorligiNI oshirish yo‘llari 177
Tabayev Azamat Zaripbayevich

Yashil iqtisodiyotga investitsiyalarni jalb qilishni faollashtirish muammolari 182
Xomitov K. Z., Masharipova S. R.

Considerations on the Problem of Illegal Migration and Human Trafficking 187
Azamatova Gulmira Bayirbekovna, Otarbayeva Guljan Kobeyevna

Sustainable Development and Environmental Economics in Uzbekistan: A Focus on Carbon Pricing and Renewable Energy 190
Muhammadiyev Po‘latjon Ilhomjon o‘g‘li, Uzganbayeva Dilnoza Toxtasinovna

The use of Digital Technologies in the Provision Of Utilities to the Population 196
Mamanazarov Oybek Shomurodovich, Inoyatova Durdona Shoxaydarovna, Alijonov Jamshid Alijon o‘g‘li

The Current State of the Digital Economy in the Agrarian Sphere: Problems and Solutions 200
Babadjanov Abdirashid Musayevich

Behavioral Theory of the Firm 205
Egamberdieva Oydin Abror qizi

The Role of Information Technologies in Increasing the Capitalization of Commercial Banks 211
Egamova Makhfurat Esanovna

Финансовые риски в исламском финансировании для внедрения в Республики Узбекистан 215
Абдуллоев Фуркат Олимджонович

Совершенствование методологии экспертизы инвестиционных проектов 220
Бекимбетова Гулнора Маратовна

Методические подходы к формированию механизмов стратегического управления развитием химической отрасли 227
Бибутова Шахло Саъдуллаевна

Меры по снижению доли теневой экономики в стране 232
Махмудова Юлдузхон Бахромжон қизи, Сафаров Гиёсиддин Абдуллаевич ўғли

Формирование национальной инновационной системы – одна из приоритетных задач повышения конкурентоспособности Республики Узбекистан 236
Н. М. Махмудов, А. А. Алиев, З. А. Мирзоев

Мониторинг и анализ современного состояния и развития промышленности в Узбекистане 241
Назарова Раъно Рустамовна, Исмоилова Малика Дилшодовна

Цифровая платформа как инструмент трансформации бизнес-процессов 247
Раупов Жамшид Рашидович

Роль применения ключевых показателей эффективности труда на предприятиях 253
Рахматуллаева Шахноза Хамидовна

Влияние цифровой трансформации на инвестиционную привлекательность Узбекистана 259
Саиткамолов Мухаммадхожа Сабирходжа угли, Маркабаева Жансая Айбек кызы

Организация и координация методической помощи при управлении педагогическими кадрами 265
Хакимова Майя Юрьевна

Интеграция узбекистана в мировое экономическое содружество путем унификации бухгалтерского учета на основе МСФО 270
Зарипова Саёхат Зафаровна

Tijorat banklari tomonidan investitsiya loyihalarini moliyalashni rivojlantirish imkoniyatlari 275
Abduqodirova Ozoda Anvarjon qizi

Tijorat banklari tomonidan jismoniy shaxslarga ajratilgan kreditlarning joriy tahlili 280
Abdusalomov Jaxongir O‘ktam o‘g‘li

Globallashuv sharoitida mamlakatimizda sug‘urta bozorini raqamlashtirishning ahamiyati 286
Anvarova Z.

The Role of Parents and Teachers in Promoting a Healthy Lifestyle in Children 290
Axtamov Djamshed Baxromovich

A Study of the Importance of Green Economy in Uzbekistan Sustainable Economic Development and its Measurement Indicators in Relation to Environment 295
Ataniyazova Maksuda Baltayevna, Tairova Zarnigor Mammat qizi

Konsolidatsiyalashgan moliyaviy hisobot tuzishning zarurligi 300
Avazov Ilxom Ravshanovich

Foydani soliqqa tortish obyekti sifatidagi iqtisodiy tarkibi 305
Axrorov Zarif Oripovich

Surxondaryo viloyatida aholining uy-joy bilan ta’minlanganlik darajasini tahlili 313
Ibragimov Qobil To‘xtamishovich

Review of Methodological Approaches to Enterprises Financial Condition Analysis 318
Ismailova Maxbuba Mirxalilovna

Innovatsion rivojlanish sharoitida xizmat ko‘rsatish sohasini tasniflanishining nazariy va ilmiy asoslari 323
Masharipova Manzura Alimbayevna

Korxonalarda benchmarketing strategiyalarini qo‘llashning ijtimoiy-iqtisodiy mexanizmlari 329
Narziyeva Dilafiruz Muxtorovna

Davlat budjetining soliqsiz daromadlari shakllanishini takomillashtirish yo‘llari 334
O‘ktamova Nargiza Narzulla qizi

Mamlakatimizda sanoat ishlab chiqarishi korxonalarining rivojlanish holati tahlili 338
Olimov Maqsudjon Komiljon o‘g‘li

Moliyaviy natijalar to‘g‘risidagi hisobotni moliyaviy hisobotning xalqaro standartlar talablari asosida tuzish. 343
Pardayeva Zulfizar Alimovna

Raqamlashtirish sharoitida qo‘shma korxonasi faoliyatining tahlili 347
Rashidov Jamshid Xamidovich

Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning rivojlanishida oilaviy tadbirkorlikning o‘rni 352
Raximov Baxromjon Ibroximovich, Saloxiddinov Zuxriddin Nuriddin o‘g‘li

Raqamli iqtisodiyot sharoitda xizmat ko‘rsatishning ilmiy asoslari 356
Suyunov Asror Baxtiyorovich

Raqamli iqtisodiyot sharoitda telekommunikatsiya sohasini rivojlantirish ilmiy asoslari 360
Toshmatov Salohiddin Zayniddinovich

Raqamli iqtisodiyot sharoitida innovatsiyalarni joriy etishning huquqiy masalalari 364
Turg‘unov Saloxiddin Jamol o‘g‘li, Mirzayeva Mohidil Vohidovna

Zamonaviy sharoitlarda korxonalarning moliyaviy baqarorligini yaxshilash masalalari 370
Usmanova Guljahon Ulug‘bek qizi

Franshizalarni jalb qilishda davlat boshqaruvi tizimida marketing tadqiqotlarining ahamiyati 375
Xodjayev Anvar Rasulovich

Transport Decarbonization Strategy 381
Yarashova Vasila Kamalovna, Muradov Bekzod Xidirnazar ugli

Temir yo‘l transportida ishlab chiqarish faoliyatining iqtisodiy samaradorligini oshirish 386
Yermatova Dilnoza Axmadjonovna

Iqtisodiyotda davlat ishtirokini qisqartirish va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish istiqbollari 391
Yuldashev Xusniddin Abdullayevich

Issiqlik ta’minoti xizmatlarini ko‘rsatish samaradorligi va sifatini baholash ko‘rsatkichlari tizimi 394
Abdulaziz Abdumo‘minovich Matro‘ziyev

Issiqlik ta’minoti xizmatlari sifatiga ta’sir etuvchi omillar va ularni baholash 398
Abdulaziz Abdumo‘minovich Matro‘ziyev

Jismoniy shaxslarning mol-mulkiga soliq solishni takomillashtirish 403
Abdullayev Zafarjon Alijonovich, Zaydullayev Abduhabib Boliqul o‘g‘li

Sug‘urta tashkilotlarida hisob siyosatini ishlab chiqishning ahamiyati 408
Abduraimova Maftunaxon Axmatovna

Bank risklarini boshqarishning xalqaro tajribalari 413
Abdurasulov Jaxongir Abduvaliyevich

Tadbirkorlik subyektlari ijtimoiy ma’sulligini ta’minlash mexanizmining amal qilish darajasi 420
Bayisbayev Javlon Nurlanovich

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Qishloq aholisining qishloq xo‘jaligida bilim va innovatsiyalarni o‘zlashtirishiga ta’sir etuvchi omillarni iqtisodiy baholash (Samarqand viloyati misolida) 425
Bozorova Lobar Nuralevna

Направления совершенствования инновационных стратегий в деятельности промышленных предприятий 431
Дониерова Зухрабону Алишер кизи

Mol-mulk solig‘ining korxonalar faoliyatiga ta’siri 436
Qudiyarov Kishibay Ramatullayevich

Banklar reytingini aniqlash va barqarorligini ta’minlashning ustuvor yo‘nalishlari 442
Maxmudov Omon Tuxtayevich

Iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida tijorat banklarining aktiv va passiv operatsiyalarini innovatsion usullar orqali boshqarishni takomillashtirish 446
Mo‘minova Ma’suda Baxtiyarovna

Auditorlik tekshiruvini dasturiy ta’minot asosida tashkil etish: muammo va yechimlar 451
Nazarova Kamola Sattorali qizi

Ishlab chiqarish infratuzilmasini rivojlantirishning davlat tomonidan tartibga solish konsepsiyasi 457
Normurodov Xusan Eshmaxmatovich

O‘zbekiston Respublikasida kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning ahamiyati hamda uni rivojlantirish istiqbollari 464
Nurullayeva Shaxnoza, Saydullayeva Saodat

Tijorat banklari inson kapitali samaradorligini baholashda KPI ko‘rsatkichlaridan foydalanish mexanizmlari 471
Turaeva Mastura Kurbanovna

Сущность и особенности инвестиционно-строительного процесса 475
А. Бектемиров, Б.М.Абдувалиев

Tijorat banklarida muammoli kreditlarni boshqarishning dolzarb masalalari 482
Saidov Hayotjon Raxmatulloyevich

Tijorat banklarida kredit operatsiyalari hisobini takomillashtirish 486
Sa’dullayeva Asalxon Muzaffarovna

Ko‘p tarmoqli fermer xo‘jaliklarining raqobatbardoshlikni baholash usullari 489
Abdulloyev Asliddin Junaydullayevich, Teshayev Mirolim Djumayevich

Tadbirkorlik subyektlarida soliq yukini optimallashtirish mexanizmi 494
To‘xsanov Qudratillo Nozimovich

Davlat sektorida ichki audit tadbirlarini umumiy rejalashtirish 499
Xamidova Z. U.

Aholi moliyaviy savodxonligini oshirish va uning ahamiyati 505
Xudayarova Xurshida Abdunazarovna

Kambag‘allikni qisqartirishning xorijiy mamlakatlar tajribasi 509
Xudoyberdiyev Jamshid Juraboy o‘g‘li

Oliy ta’lim muassasalarida buxgalteriya hisobi va ichki auditni takomillashtirish 515
Shaymatova Nargiza Ashurovna

Raqamli iqtisodiyot sharoitida sug‘urta xizmatlari 520
Shodmonova Odina G‘ofur qizi

Fuqarolar davlat pensiya ta’minoti tizimining amaldagi holati tahlili 524
Sholdarov Dilshod Azimiddin o‘g‘li

Aholiga bank xizmatlari ko‘rsatishning ijtimoiy ahamiyati 529
Eldor Uskanov

Innovatsion boshqaruvning ilg‘or xorijiy tajribalari 534
Yusupova Jamila Karamatdinovna

Neft-gaz korxonalari moliyaviy-iqtisodiy faoliyati natijalari tahlili (“O‘ZBEKNEFTGAZ” AJ misolida) 538
Umurzoqov Jamoliddin Sherbekovich

Korxonalarda savdo marketing faoliyati samaradorligini baholash 545
Sobirov Azizbek Avzbekovich

Moliyaviy firibgarliklarga qarshi kurashishda raqamli texnologiyalardan foydalanish imkoniyatlari 552
Gadaev Ismat Yadgarovich

Hududlarda islom iqtisodiyoti tamoyillari asosida amalga oshirilgan investitsion loyihalar: to‘siqlar va yechimlar 555
Irgasheva Gulbahor Sodiqovna

O‘zbekistonda investitsiyalardan samarali foydalanish asosida oziq-ovqat sanoati samaradorligini oshirish yo‘llari 558
Kobilova Nasiba Xurramovna

Foreign Economic Relations as a Factor of Effective Functioning of the Economy 565
Bakhodurova Sulkhiya Azizkhodjaevna, Li Marina Rudolfovna, Mukhtarova Donata Ravshanbekovna, Romashkin Roman Anatolyevich

Modern Approaches to the Organization and Development of the Consumer Services Market 570
Musyeva Shoira Azimovna

Ishlab chiqarish siklini qisqartirishning iqtisodiy samaradorligi 574
Odina Nabiyevna Tuychiyeva, Nazarova Latofat Toirjon qizi

Asalarichilik mahsulotlari bozorida marketing strategiyasini amalga oshirish 579
Rashidova Xadicha Tursunalievna

Iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida bank faoliyatini iqtisodiy-matematik modellashtirish yo‘llari 585
Raxmanov Mexridin Sindarovich

Korporativ boshqaruv amaliyoti bo‘yicha hisobot tuzish bo‘yicha xorijiy tajriba 590
Tashmatov Rustam Xusanovich

Iqtisodiyotda davlat ishtirokini qisqartirish va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish istiqbollari 596
Yuldashev Xusniddin Abdullayevich

Iqtisodiyotda turizm o‘rnini statistik baholash uslubiyoti 599
Zilola Jumanova

Финансовые риски в исламском финансировании для внедрения в Республики Узбекистан 606
Абдуллоев Фуркат Олимджонович

Блокчейн-технология и информационная безопасность в цифровой экономике Узбекистана 611
Кадиров Алишер Исмаилович

Цифровая платформа как инструмент трансформации бизнес-процессов 615
Раупов Жамшид Рашидович

O‘zbekistonda zamonaviy kabel va sim mahsulotlari ishlab chiqaruvchi korxonalar faoliyatiga nazar 621
Rashidova Odina Olimjon qizi

Современные тенденции развития валютных отношений в Узбекистане 626
Камалов Камоладдин Кахрамонович

Sug‘urta sohasining O‘zbekiston iqtisodiyotidagi o‘rni 630
Sharobiddinov Akramjon Goyibbayevich

Kichik biznes va tadbirkorlikni rivojlantirishning xorij tajribasi va undan O‘zbekistonda foydalanish yo‘nalishlari 634
Fayziyeva Aziza Azamat qizi

Modeling the Stackelberg strategy in a linear model (linear city) Hotteling 639
Musayeva Shaira Azimovna, Usmonova Dilfuza Ilkhomovna

Mulkning kapitallashuvi darajasini iqtisodiy jihatdan amalga oshirish samaradorligini baholash uslublari 648
Norboyev Odil Abrayevich

Tijorat banklarining kredit portfelini amaliy holati va ekonometrik tahlillari: atb “Aloqabank” misolida 653
Norov Akmal Ruzimamatovich, Norova Nozima Nabiyevna

O‘zbekistonda “yashil iqtisodiyot” muhitida kreditlash va moliyalashtirish imkoniyatlari 658
Taxir Urkinbayev

Budjet tashkilotlarida ichki nazorat tizimini tashkil qilishning xususiyatlari 662
Abduraxmanov Ramazon Abdullayevich

Chinese Commercial Banks Experience in Asset Diversification 667
Uktamova Nozima Narzulla kizi

Sanoat taraqqiyotida ishlab chiqarish korxonalarini ustuvor rivojlantirish istiqbollari 671
Yadgarov Akram Akbarovich

Анализ деятельности коммерческих банков Узбекистана по кредитованию физических лиц 677
Базарова Нигора Равшановна

Mahalliy va xorijiy investitsiyalarni jalb etishning innovatsion jarayonlarga ta’sirini baholash 688
Bobobekov Ergash Abdumalikovich

Raqamli iqtisodiyot sharoitida innovatsiyalarning iqtisodiy samaradorligini oshirish yo‘llari 693
Kuziyeva Nargiza Ramazanovna, Xusanov Faxriddin Jamoliddin o‘g‘li

Tashqi mehnat migratsiyasi 698
O. N. Djurayev

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Raqamli iqtisodiyotda sanoat tarmog‘ining davlat tomonidan qo‘llab-quvvatlanishini baholash 703
Otaboyeva Dildora

Nobank kredit tashkilotlarining moliyaviy xizmatlari sifatini oshirishning xorijiy mamlakatlat tajribasi 709
Raimov Xurshid Muxtorovich

Tijorat banklarida moliyaviy injiniringni qo‘llash istiqbollari 715
Saipnazarov Sherbek Shaylavbekovich

O‘zbekiston Respublikasi moliya bozorida tijorat banklari faoliyati: muammo va yechimlar 720
Toymuxamedov Ibroxim Rixsiboevich, Jumaev Islombek Akram o‘g‘li

Agrar ta’lim tizimida boshqaruv samaradorligini oshirish yo‘llari 727
Boltayev Nurali Shiramatovich, Beglayev Uchqun Xurramovich, Abdiyev Izzat Risqiboyevich

O‘zini o‘zi band qilgan shaxslardan olinadigan soliqlarni takomillashtirish orqali yashirin iqtisodiyotni jilovlash masalalari 735
Davranov Iskandar Jumayevich

Iqtisodiy konsentratsiyalarni tartibga solish va nazorat qilishni takomillashtirish 742
Luqmanov Sharifxon A’zam o‘g‘li

Role of Private and Public Kindergartens in Early Childhood Development 748
Makhmudova Munisakhon Abbos qizi

“Yashil” enegriya quvvatlarini barpo etish iqtisodiy barqarorlikni ta’minlash asosi sifatida 753
Muminova Elnoraxon Abdukarimovna, Umarova Dilnoza Oybek qizi

Xo‘jalik yurituvchi subyektlarda CVP-tahlilni tashkil etishning muammoli jihatlari 758
Qlichev Baxtiyor Pardayevich

Korxonada likvidlik riskini minimallashtirish orqali uning moliyaviy barqarorligini saqlab qolish 763
Latipova Shaxnoza Maxmudovna

Развитие международных торгово-экономических связей Республики Узбекистан 770
Ким Татьяна Валерьевна, Гофуржонова Шахрибону Бахромжон кизи

Kapital qurilishni boshqarish samaradorligini oshirishning dolzarb masalalari 778
A. Bektemirov, M. U. Sarimsoqov

O‘zbekiston mehnat bozorida yoshlarning ish bilan bandlik darajasini oshirish 784
Mambetjanov Qahramon Qurbandurdiyevich, Bahromov Shahzod Fazliddinovich

Роль имиджа в улучшении инвестиционной привлекательности высших учебных заведений 791
Жанзаков Бекзот, Жонузоков Мирзабек

Innovatsion kichik tadbirkorlikni qo‘llab-quvvatlash bo‘yicha xorij tajribasi va uni mamlakat iqtisodiyotida qo‘llash imkoniyati 799
Toshaliyeva Saodat Toxirovna, Eshqulova Dilorom Abduravupovna

Перспективы развития банковского сектора в Узбекистане для иностранных туристов 806
Муминов Шахзод Низомиддинович, Каримова Азиза Махомадризоевна

Innovatsion faoliyat moliyaviy modellari va mexanizmlarini rivojlantishning konseptual asoslari 810
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna

Qishloq xo‘jaligi tarmoqlarini innovatsion rivojlantirish bo‘yicha xorijiy tajribalar va ulardan respublikamizda samarali foydalanish yo‘llari 818
Ishniyazov Baxrom Normamatovich

Turistik xizmatlarining o‘ziga xos xususiyatlari va marketing tadqiqotlari 823
Berdiqulova Iroda Rayimqulovna

Qoraqalpog‘iston qishloq xo‘jaligi: asosiy muammolar va rivojlanishining ustuvor yo‘nalishlari 827
Yeshimbetov Uktamjon Xudaybergenovich

Iqtisodiyotning erkinlashtirilishi sharoitlarida kichik biznes sektori rivojlanishining imkoniyatlari 836
Botirova R. A., Sirojiddinov I. Q.

Kriptovalyuta va blokcheyn tadqiqotlari: tendensiyalar va istiqbollar 839
Berdiqulov Jurabek

Bank risklarni monitoring qilish tizimini takomillashtirish 841
Hamroyev Sherzod Axtamovich

O‘zbekiston hududlariga xorijiy investitsiyalarni jalb qilishda ko‘p qavatli “yashil” fermer xo‘jaliklarini tashkil etishning ahamiyati 847
Turdimuratova Aziza Alisherovna

Surxondaryo viloyatining mahalliy budjet daromadlarini oshirish yo‘llari va uni arima modeli asosida prognozlash 850
Abdunazarova Shahnoza Norqo‘chqor qizi

Qishloq xo‘jaligi tarmog‘ining mamlakat iqtisodiyotidagi o‘rni va undagi tarkibiy o‘zgarishlarni statistik baholash ... 860
Zakirova Umida Maxamadaminovna

O‘zbekiston Respublikasida xizmat ko‘rsatish korxonalarining ijtimoiy-iqtisodiy mohiyati ... 867
Pardayev Jamshid Muzaffarovich

Turizm bozorini rivojlantirishda mehnat bozorining tutgan o‘rni va ahamiyati ... 876
Berdiqulova Iroda Rayimqulovna, Berdikulov Jurabek

Проблемы расчета определения и планирования прибыли предприятий в условиях модернизации экономики ... 880
Алиева С. С.

Роль применения информационных технологий “BLOCKCHAIN” в совершенствовании системы бухгалтерского учета Республики Узбекистан ... 885
Холбеков Расул Олимович

Sanatoriy-sog‘lomlashtirish muassasasida ichki audit qanday amalga oshiriladi: usullari ... 890
Shafkarov Faxriddin Xudayberdievich

Tashqi savdo operatsiyalarining yagona elektron axborot tizimida umidsiz qarzdorlik masalasi ... 896
Tashmuxamedov Dilmirod Mirabzalovich

Принципы формирования отчета о финансовых результатах в национальной и зарубежной практике ... 901
Эргашева Шахло Тургуновна

Xalqaro raqamli integratsiyaning O‘zbekiston an’anaviy banklarning raqobat muhitiga ta’siri ... 911
Abdujabbarov Abdurasul Abdurashid o‘g‘li

O‘zbekistonda turizm sohasida kadrlar tayyorlash tizimini takomillashtirish: muammolar va strategiyalar ... 919
Eshmurodov Rustam Sayfiddin o‘g‘li

Yoshlar turizmini rivojlantirishda ommaviy va alternativ turizmning o‘rni hamda volontyorlikning hususiyatlari ... 922
Allayor Norboyev Ismoilovich

Parrandachilik statistikasi ko‘rsatkichlar tizimini shakllantirishning nazariy asoslari ... 926
Bobomuratov Imomqul Islamovich

Iqtisodiyotda kambag‘allik darajasini qisqartirishda moliya bozori instrumentlaridan foydalanish imkoniyatlari ... 931
Shaxnoza Qobilova

Sohibqiron Amir Temur va Adam Smitning soliqlarga bo‘lgan qarashlarining xususiyatlari to‘g‘risidagi fikrlar ... 936
Alimov Ilxomjon Ikromovich

O‘zbekiston Respublikasida zamonaviy bank xizmatlarinin rivojlantirish istiqbollari (O‘ZMILLIYBANK AJ misolida) ... 942
Kadirov Laziz

Milliy barqaror rivojlanish sohasidagi maqsad va vazifalarni amalga oshirishda iqtisodiy indikatorlar tahlili . 945
Xoshimov Sobir Murtazayevich

The Role of Artificial Intelligence in Digital Transformation ... 949
Raimjonova Madina Asrarovna

Tadbirkorlikda innovatsion faoliyatni moliyalashtirish masalalari ... 953
Otaxanov Sardorbek Maxammadali o‘g‘li

Tadbirkorlik faoliyati samarasini oshirishda iqtisodiyotni rivojlantirishning strategik yo‘nalishlari ... 956
I. M. Kamoliddinov, Sodiqov Maqsudjon Abduolimovich

Tadbirkorlik subyektlarini soliq mexanizmi orqali rivojlantirish masalalari ... 959
Akbarov Akramjon Ibroximjonovich

Yashil investitsiya samaradorligini oshirish masalalari ... 963
Ibrohimov Muhammadjon Abdullajanovich

Yengil sanoat korxonalarini rivojlantirish va eksport imkoniyatlarini oshirish yo‘llari ... 966
K. M. Umarkulov

“Yashil” iqtisodiyotni rivojlantirishda tadbirkorlik faoliyati va uning hissasini oshirish masalalari ... 970
G. T. Mamajanova

Kichik biznes faoliyatini qo‘llab-quvvatlashda mahalliy boshqaruv bilan mushtarak jihatlarining o‘ziga xos xususiyatlari ... 974
Ubaydullayev Akmal Tulkinboyevich

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Aholini ijtimoiy qo'llab-quvvatlashning tashkiliy-huquqiy asoslarini takomillashtirish masalalari 980
Tursunov Abdulla Qoraboshevich

Институциональные концепции устойчивого развития в рамках стратегического управления экономикой региона 984
Сеитова Лейла Пулатовна

Hududlarda turistik destinatsiyalarni majmuaviy rivojlantirishda raqobatbardoshlik strategiyasini takomillashtirish istiqbollari 992
Mirzayev Abdullajon Topilovich

Современное состояние развитие системы железнодорожного транспорта 996
Саримсакова Малохат Хикматуллаевна

Relevance of Benchmarking in Industrial Enterprises 999
Uktamjonova Zulayxo Anvarjon qizi

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida davlat xususiy sheriklik asosida byudjetdan ajratilayotgan mablag'larning holati tahlili 1004
Xalilova Sh. G'.

Направления обеспечения конкурентоспособности во внешнеэкономических связях 1007
Ахмедов Икром Акрамович

O'zbekistonda natijaga yo'naltirilgan budjetlashtirish mexanizmini rivojlantirish 1021
Primova Nigora Ikrom qizi

Kichik biznes korxonalarida B2B bozorini tizimli tashkil etishning uslubiy jihatlari 1028
Zakirova Gulnoza Qudratovna

Current Trends in Agrotourism in Uzbekistan: Demand, Needs, and Motives of Agriturists 1032
Iroda Abdieva Gayrat kizi

Современное состояние достойного труда специалисов транспорта в условиях цифравизации 1037
Абдуллаева Нигора Шамсиддиновна

Обоснование методов оценки совершенствования конкурентоспособности предприятий легкой промышленности 1041
Тухтасинова Мухайё Мирзасултоновна

Проблемные аспекты трансформации финансовой отчетности бизнеса юридических лиц 1047
Шин Инесса Олеговна

Cross-Cultural Management is a Separate Field of Science and Discipline 1053
Umarova Zulaykho, Rakhmanova Zilola

Tadbirkorlik subyektlarida xalqaro sifat standartlarini joriy etish tahlili 1056
Oqboyev Alisher Rasuljanovich

O'zbekiston iqtisodiyotida kichik biznesning o'rni 1060
Jo'rayev Ilhomjon Kamolidinovich

Iqtisodiy inqiroz davrida kredit xizmatlari bozorini davlat tomonidan tartibga solishning xorijiy modellari 1064
Kurbonov Rustam Radjabovich

Raqamli transformatsiya konsepsiyalari va uning ahamiyati 1069
Abdurahmonov Abdumalik Abdurashidovich

O'zbekistonda maktabgacha ta'lim tashkilotlarini davlat-xususiy sheriklik asosida moliyalashtirishning istiqbollari 1076
Xalilova Shoxsanam G'ayrat qizi

"EIZ" hududida soliq va bojxona rejimlari uchun imtiyozlarni tahlil qilish 1081
Xusanov Durbek Nishonovich, Djurayeva Iroda Bahrom qizi

Mamlakatimizda qishloq xo'jaligini lizing asosida moliyalashtirish istiqbollari 1085
Aliqulov Mehmonali Salahiddin o'g'li

Iqtisodiyotni rivojlantirtishda sun'iy texnologiyalarning o'rni 1090
Xonova Nodira Fazliddinovna

O'zbekistonning investitsiya muhiti jozibadorligini oshirish yo'llari 1095
Sotimov Yunusbek Turg'unboy o'g'li

"Yashil" sanoat siyosatini yuritish zaruriyati: bozor nuqsonlaridan milliy xavfsizlikkacha 1100
Muqimov Sherali Axmadali o'g'li

O'zbekiston to'qimachilik sanoatining hozirgi holati tahlili va rivojlantirish istiqbollari 1105
Madraximova Gulasal Ro'zimboy qizi

Improving the Methodology of Econometric Analysis of the Efficiency of Financial Activity of Agricultural Agroclusters of Uzbekistan 1110
Ochilov Ilhom Sayitkulovich

O‘zbekistonda “Yashil” iqtisodiyotga o‘tish va “Uglerod neytralligiga erishish” strategiyalarining ahamiyati 1118
Pulatov Dilshod Haqberdiyevich, Qulliyev Ulug‘bek Mirzayevich, Mamataliyev G‘ayrat Chori o‘g‘li, Bazarov Shodi Abdirahmonovich

Oziq-ovqat mahsulotlari brend qiymatini oshirishda marketing strategiyalari.... 1125
Xodjiyev Ibroxim Ikramovich

Актуальные вопросы укрепления доверия населения к банковской системы Республики Узбекистан 1131
Рузибоева Нилуфар Тулкин кизи

Hududlarda ijtimoiy-iqtisodiy nomutanosiblikni kamaytirish uchun mintaqaviy siyosat vositalarining xorijiy mamlakatlar tajribasi.... 1137
Normurodov Alibek Anvar o‘g‘li

Mintaqa korxonalarining rivojlanish potensialini shakllantirishda innovatsion marketingning o‘rni va mohiyati.... 1144
Axmedov Alim Babaniyazovich

O‘zbekistonda turizm sohasini rivojlantirishning ijtimoiy-iqtisodiy jihatlarini tokomillashtirish yo‘llari.... 1148
Samandarova Dilfuza Mansurovna

Raqamli iqtisodiyot sharoitida ishsizlikning iqtisodiy oqibatlari: mavjud muammolar va yechimlar.... 1155
Fatilloyev Farrux Farhod o‘g‘li

O‘zbekiston Respublikasida qishloq xo‘jaligi tarmog‘iga ta’sir qiluvchi ko‘rsatkichlarning iqtisodiy-statistik tahlili.... 1160
Zakirova Umida Maxamadaminovna

Banklar tomonidan muammoli kreditlar bilan ishlash samaradorligini oshirish yo‘llari (“Agrobank” ATB misolida).... 1169
Yusufov Xurshidjon Sharifovich

Namangan viloyatida don va don mahsulotlari narxini shakllanishining bozor tadqiqoti.... 1174
Bahriddinov Jahongirbek Ravshanjon o‘g‘li

O‘zbekiston Respublikasi va xorijda tog‘ turizmini rivojlantirish omillarini qiyosiy baholash 1179
Mavlanov G‘olibjon Muxammad o‘g‘li

Improving The Effective Use Of Local Taxes And Levies In Tashkent City 1184
Shahzad Zokhidov

Совершенствование методологии механизмов налогообложения ресурсного налога 1188
Мухиддинов Талат Шайдулло угли

Tadbirkorlik faoliyatida investitsiya muhitining xususiyatlari va chet el kapitalining jozibadorligi.... 1191
I. M. Kamoliddinov, To‘khtasinov Boburbek Yusufjon o‘g‘li

Kichik biznes tarmoqlariga investitsiyalarni jalb etish xususiyatlari.... 1196
Abdug‘aniyev Murodjon Shavkat o‘g‘li

Inson resurslarini boshqarish tizimini takomillashtirish orqali iqtisodiyot tarmoqlarini rivojlantirish.... 1201
Xodjamov Asliddin O‘ktam o‘g‘li

Organik qishloq xo‘jaligiga o‘tishning rivojlanayotgan mamlakatlardagi iqtisodiy va ekologik afzalliklari.... 1205
Ahrorov Farhod Baxriddinovich

Korxonalarda uzumchilik mahsulotlarni ishlab chiqarishda strategik boshqarishda mintaqaviy klaster modellashtirishdan foydalanish.... 1210
Muhitdinov Asror Akobirovich

Qashqadaryo viloyatida ishsizlik darajasini istiqbolda kamaytirish ssenariylari 1215
Djumayev Zayniddin Axmedovich, Hamdamov Shahzod Ilhom o‘g‘li

Kam ta’minlangan oilalarda tadbirkorlik faoliyatini o‘ziga xos yo‘llari va imkoniyatlari 1221
Tursunov Nozimjon Nosirovich

Korxonalar samaradorligini oshirishda soliqlar va soliq siyosatining ahamiyati.... 1225
Saida Yuldasheva

The Contribution of Ecotourism in Developing Gdp in Uzbekistan 1229
Saidova Dildora Nurmatovna, Umarov Husanboy Bahromjon o‘g‘li, Xolyigitov Umidjon Alijon o‘g‘li

Mehmonxonalar faoliyatini moliyalashtirish imkoniyatlarini oshirishda turizmning o‘rni.... 1233
Abduraxmanova Ziyoda Abdullayevna

O‘zbekistonda tadbirkorlik subyektlarining barqarorlik reytingini joriy etilishi va undagi asosiy o‘zgarishlar tahlili.... 1239
Normurzayev Umid Xolmurzayevich

Tog‘ va tog‘oldi hududlari qishloq xo‘jaligini ixtisoslashtirish va rivojlantirish yo‘llari.... 1247
Abdulxayeva Gulshan Maxmudovna

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Правовые основы маркетинговых стратегий акционерных обществ в Республике Узбекистан 1252
Эркинов Шахзод Баходир ўғли

O‘zbekiston Respublikasida tadbirkorlik subyektlarining yashirin iqtisodiyot ulushini qisqartirish hisobiga budjet daromadlari barqarorligini baholash amaliyoti 1256
Ikramov Ravshan Amanbayevich

Uzum-vinochilik mahsulotlari bozorida eksportni diversifikatsiyalash strategiyalaridan foydalanish 1263
Azadova Bonuposhsha Alisher qizi

Tijorat banklarining moliyaviy barqarorligini ta’minlashning nazariy asoslari 1268
Sadikov Iskandar Gayratovich

Milliy soliq to‘lovchilar faoliyatini rag‘batlantirishda ikki yoqlama soliqqa tortishni bartaraf etish mexanizmlarini takomillashtirish masalalari 1274
Rajapov Shuxrat Zaripbaevich

Yashil iqtisodiyotni rivojlantirish istiqbollari 1279
Qorriyeva Shahnoza Safarboyevna

Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni moliyaviy qo‘llab-quvvatlashning o‘ziga xos xususiyatlari 1283
Jumayeva Gulrux Jo‘raqulovna

Xizmat ko‘rsatish sohasini raqamlashtirishning ahamiyati va zaruriyati 1286
Mirzayev Qulmamat Janzakovich, Djurakulov Shoxrux Baxtiyorovich

Yog‘-moy korxonalarining xom ashyo ta’minotini amalga oshirishning zamonaviy konsepsiyalari 1291
Jo‘rayeva Nodiraxon Qurbonovna

O‘zbekistonda mulkdorlar sinfini shakllantirishning ilmiy-metodologik yo‘nalishlari va rivojlanish bosqichlari 1296
Berkinov Bazarbay Berkinovich

O‘zbekiston sug‘urta bozorini rivojlanishi istiqbollarini ta’minlash omillari 1302
X. I. Boyev

Raqamli iqtisodiyot sharoitida korxonalar innovatsion faoliyatini boshqarishda jahon tajribasi 1307
Saipova Dilnoza Shuxratovna

Mintaqa sanoatini innovatsion rivojlantirish indikatorlarining iyerarxiyasi 1312
Muhammadiyev Sardorbek Shokir o‘g‘li

Korxonalarda moliyaviy qarorlarni qabul qilishning muhimligi 1317
Allayarov Shamsiddin Amanullaevich, Yoqubov Madaminbek Abdurahim o‘g‘li

Mehmonxonalarda boshqaruv tizimi va uni takomillashtirish 1322
Qalandarova Gulnoza, Botirova Zumrad

O‘zbekistonda maktab va maktabgacha talim tizmini moliyashtirishni takomilashtirish 1326
Boltaboyev Murodbek Aybekovich

Mehnat resurslarini samarali boshqarishda jahon tajribasi 1331
Xonnazarova Dilobar Qutbiddin qizi, Sobirjonov Sanjar Sobirjonovich

Kichik biznesni rivojlantirishni moliyaviy va institutsional qo‘llab-quvvatlash 1335
Annaklichev Saxi Saparmuxamedovich

O‘zbekiston Respublikasida “Iqtisodiy erkinlik indeksi”ning davlat aralashuvi darajasi yo‘nalishida yuqori natija qayd eta olish imkoniyatlari va buning oqibatlari 1339
Qoraboyev Bobur Umarovich, Abdiyev Mansur Musurmonovich, Ravshanov Shaxriyor Shuhratovich, Mamataliyev G‘ayrat Chori o‘g‘li

Improving the Participation of Joint-Stock Companies in the Capital Market 1345
Muminov Shohjahon Suyun ugli

Mamlakatimizda atrof-muhitni himoyalashga ixtisoslashgan ijtimoiy tadbirkorlik faoliyatini moliyaviy qo‘llab-quvvatlash hamda rag‘batlantirish shakllari 1349
Narzullayev Elmurod Shuxrat o‘g‘li

Mahalliy farmatsevtika mahsulotlari bozori va iste’molchilar xulq-atvorini o‘rganish xususiyatlari 1355
Bobojonov Baxrombek Ruzimovich

Soliq va buxgalteriya hisobini yuritishda asosiy vositalar hisobining dolzarb masalalari 1361
Arifxanova Xabiba Shuxratovna

Institutsional islohotlar sharoitida mamlakatni moliyaviy-iqtisodiy xavfsizligini ta’minlash masalalari 1367
Mamatov Axmetjon Atajanovich, Ermo‘minov Iskandar Ziyodillayevich

Mehmonxonalarda xizmat sifatini oshirishda innovatsion texnologiyalardan foydalanishning istiqbollari 1372
Norchayev Asatullo Norbo‘tayevich

Resurslar yetishmaydigan hududning investitsion jozibadorligini shakllantirishning uslubiy asoslari 1377
Akbarov Bekmurod Miryakubovich

Jahon moliyaviy arxitekturasi va xalqaro moliya tizimini isloh qilish yo‘nalishlari 1383
Nasirxodjayeva Dilafruz Sabitxanovna, Karimov G‘ayratjon Toxir o‘g‘li

“O‘zneftgaz” AK tizimidagi korxonalarda joriy aktivlarning sof foyda hajmi va uning o‘zgarishiga ta’sirini perespektiv tahlili 1388
Mavlyanova Dilobar Maxkamovna

Oliy ta’lim tizimi boshqaruvi samaradorligini baholashda sifat menejmenti va uning konseptual asoslari 1394
Teshayev Hotamjon Ixtiyor o‘g‘li, Boltayeva Mohichehra Sharipovna

“Xufiyona iqtisodiyot”ning jamiyatga ta’siri 1399
Mirzayev Zarshed Mirzayevich, Shadiyeva Madina Djaloliddin qizi

Kichik va o‘rta biznes subyektlarini tadbirkorlik qobiliyatini baholashning ijtimoiy-iqtisodiy mexanizmlari 1402
Saidova Dilnozaxon Odiljon qizi

Tijorat banklari valyuta operatsiyalarining me’yoriy-huquqiy asoslari 1406
Beknazarova Nilufar Tulkinovna

Mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishda turizmning o‘rni 1409
Gaybullayeva Gulbaxor Maxmudovna

Tijorat banklarida raqamli transformatsiya jarayoni, undagi muammolar va ularni yechish yo‘llari 1413
Xudayarova Xurshida Abdunazarovna

Oliy ta’lim muassasalarida strategik boshqaruv tizimining o‘ziga xos xususiyatlari va natijalari 1419
Umarova Xilola Uktamovna

Korxonalar faoliyatida marketing tadqiqotlaridan foydalanishning afzallik va kamchiliklari 1428
Ro‘zmamatov Abbos Tolibjon o‘g‘li

Temir yo‘l transportida xizmat ko‘rsatish samaradorligini oshirishda xorij mamlakatlarining tajribasi 1432
Raxmonov G‘ayrat Ismatulloyevich

Katta ma’lumotlar (BigData) davrida raqamli iqtisodiyotni rivojlantirishni tahlil qilish 1436
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Umarova Go‘zal Sabirovna

Investitsiya loyihalarini qo‘llab-quvvatlash mexanizmini takomillashtirishning ustuvor yo‘nalishlari 1439
Isakov J. Ya.

Цифровизация страховой сферы в Республике Узбекистан 1446
Шермаматова Ирода Ойбековна

Agritourism development in Uzbekistan: insights from science and literature 1450
Aktamov Olimjon Abdugani ugli

Управление хозяйственной деятельностью торговых предприятий 1454
Юлдашева Гульмира Азатовна, Зияев Дилшоджон

Davlatning oziq-ovqat xavfsizligini ta’minlash yo‘nalishlari 1459
Xamrayev Olimjon Yaxshiboyevich

Oliy ta’lim tizimidagi islohotlarda innovatsion yechimlarning zarurati 1466
Abdukunduzova Nazokat Usmonqulovna

Turizm sohasida kadrlarga bo‘lgan ehtiyojni baholash masalalari 1470
Yuldasheva Dilnoza Ulug‘bekovna

Zamonaviy marketing boshqaruvida marketing konsepsiyalarining o‘rni hamda dolzarbligi 1476
Sherali Mamatqobilov

Yangi o‘zbekistonda davlat fuqarolik xizmatchilari imijining bugungi holati tahlili 1481
Bekmurodov Navruz Ergashevich

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

YANGI O‘ZBEKISTONDA DAVLAT FUQAROLIK XIZMATCHILARI IMIJINING BUGUNGI HOLATI TAHLILI

Bekmurodov Navruz Ergashevich
O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi
Davlat boshqaruvi akademiyasi tayanch doktoranti
E-mail: navruzergash1980@gmail.com

Annotatsiya. Mazkur maqolada Yangi O‘zbekiston sharoitida davlat fuqarolik xizmatchilari imijining bugungi holati hamda uni shakllantirishga ta’sir etuvchi institutsional, ijtimoiy-iqtisodiy va kommunikatsion omillar tahlil qilinadi. Tadqiqotda davlat fuqarolik xizmati tizimida amalga oshirilayotgan islohotlar, xizmatning jozibadorligini oshirishga qaratilgan chora-tadbirlar, kadrlar salohiyatini rivojlantirish va zamonaviy boshqaruv mexanizmlarining ahamiyati yoritilgan. Shuningdek, davlat xizmatchisining ijobiy imijini shakllantirishda kasbiy kompetensiya, ommaviy axborot vositalari, tashkiliy madaniyat, raqamli texnologiyalar va sun’iy intellekt imkoniyatlarining muhim o‘rni asoslab berilgan. Maqolada davlat fuqarolik xizmatchilari imijini mustahkamlash kadrlar siyosatini takomillashtirish, mehnatga haq to‘lash tizimini rivojlantirish, kompetensiyalarni baholash mexanizmlarini takomillashtirish hamda strategik kommunikatsiyani kuchaytirish bilan uzviy bog‘liqligi ilmiy jihatdan asoslangan.

Kalit so‘zlar: davlat fuqarolik xizmati, davlat xizmatchisi imiji, jamoatchilik ishonchi, davlat xizmati jozibadorligi, kompetensiya, kadrlar siyosati, mehnatga haq to‘lash, raqamli boshqaruv, sun’iy intellekt, tashkiliy madaniyat, ommaviy axborot vositalari.

Abstract. This article analyzes the current state of the image of civil servants in the context of New Uzbekistan and examines the institutional, socio-economic, and communication factors influencing its formation. The study highlights ongoing reforms in the civil service system, measures aimed at increasing its attractiveness, developing human resources, and improving modern governance mechanisms. It also substantiates the significant role of professional competencies, mass media, organizational culture, digital technologies, and artificial intelligence in shaping a positive image of civil servants. The article scientifically demonstrates that strengthening the image of civil servants is closely linked to improving personnel policy, developing remuneration systems, enhancing competency assessment mechanisms, and strengthening strategic communication.

Key words: civil service, image of civil servants, public trust, attractiveness of civil service, competency, personnel policy, remuneration, digital governance, artificial intelligence, organizational culture, mass media.

Аннотация. В данной статье анализируется современное состояние имиджа государственных гражданских служащих в условиях Нового Узбекистана, а также институциональные, социально-экономические и коммуникационные факторы, влияющие на его формирование. В исследовании освещаются проводимые реформы в системе государственной гражданской службы, меры по повышению её привлекательности, развитию кадрового потенциала и совершенствованию современных механизмов управления. Также обоснована важная роль профессиональных компетенций, средств массовой информации, организационной культуры, цифровых технологий и искусственного интеллекта в формировании позитивного имиджа государственного служащего. Научно доказано, что укрепление имиджа государственных гражданских служащих неразрывно связано с совершенствованием кадровой политики, развитием системы оплаты труда, механизмов оценки компетенций и стратегических коммуникаций.

Ключевые слова: государственная гражданская служба, имидж государственного служащего, общественное доверие, привлекательность государственной службы, компетенция, кадровая политика, оплата труда, цифровое управление, искусственный интеллект, организационная культура, средства массовой информации.

KIRISH

O‘zbekistonda davlat xizmati tizimi so‘nggi yillarda izchil islohotlar va modernizatsiya jarayonlari natijasida yangi bosqichga ko‘tarilmoqda. Davlat xizmati tobora professionallik, ochiqlik va samaradorlik tamoyillariga asoslangan faoliyat sohasi sifatida shakllanib bormoqda. Mazkur o‘zgarishlar davlat xizmatchisining jamiyat va davlat manfaatlariga xizmat qiluvchi, yuqori mas’uliyat hamda fidoyilikni talab etadigan nufuzli kasb egasi sifatidagi mavqeini mustahkamlashga xizmat qilmoqda.

Bugungi kunda davlat xizmatida meritokratiya, shaffof tanlov tizimi va natijadorlikka yo‘naltirilgan boshqaruv mexanizmlarining joriy etilishi malakali kadrlarni jalb qilish hamda xizmatning ijobiy imijini yanada mustahkamlash uchun qulay sharoit yaratmoqda.

Bugungi kunda mamlakatimizda davlat fuqarolik xizmati tizimini yangilash jarayoni izchil olib borilmoqda. So‘nggi yillarda davlat fuqarolik xizmati tizimining huquqiy, tashkiliy va uslubiy asoslarini belgilash, sohaga doir qonun hujjatlarini ishlab chiqish va takomillashtirish bo‘yicha keng ko‘lamli ishlarning olib borilishi natijasida quyidagilarga erishildi (1-jadval):

1-jadval. O‘zbekistonda davlat fuqarolik xizmati sohasida amalga oshirilgan asosiy islohotlar va natijalar

№	Yo‘nalish	Asosiy g‘oya va natija	Manba (asos)
1	Davlat xizmati falsafasi	«Xalq davlat idoralariga emas, davlat idoralari xalqqa xizmat qilishi kerak» tamoyili davlat boshqaruvining ustuvor mezoni sifatida joriy etildi.	Tadbirkorlar va ishbilarmonlar harakati – O‘zbekiston Liberal-demokratik partiyasidan Prezidentlikka nomzod Shavkat Mirziyoyevning 2016-yil 19-oktabrda bo‘lib o‘tgan VIII syezddagi ma’ruzasi.
2	Hududiy boshqaruv	Mahallabay ishlash tizimi va «mahalla yettiligi» instituti joriy qilinib, aholi muammolarini joylarda hal etishning yangi mexanizmi shakllantirildi.	15.03.2024-yildagi 137-son Qaror[1] – «Mahallabay ishlashga mas’ul bo‘lgan shaxslar faoliyatini va hamkorligini samarali ta’minlash hamda «Mahalla yettiligi» faoliyatini tashkil etish chora-tadbirlari to‘g‘risida».
3	Institutsional islohot	Davlat fuqarolik xizmati sohasida vakolatli organ – Davlat xizmatini rivojlantirish agentligi (ARGOS) tashkil etildi.	03.10.2019-yildagi PQ-4472-son Qaror[2] – “O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat xizmatini rivojlantirish agentligi faoliyatini tashkil etish chora-tadbirlari to‘g‘risida”.
4	Huquqiy baza	«Davlat fuqarolik xizmati to‘g‘risida»gi Qonun qabul qilindi.	08.08.2022-yildagi O‘RQ-788-son[3] Qonun – “Davlat fuqarolik xizmati to‘g‘risida”.
5	Tanlov va raqamlashtirish	Davlat xizmatiga ochiq tanlov tizimi va vacancy.argos.uz platformasi ishga tushirildi.	https://vacancy.argos.uz
6	HR raqamlashtirish	hrm.argos.uz orqali yagona kadrlar ma’lumotlar bazasi shakllantirildi.	https://hrm.argos.uz
7	Baholash tizimi	Davlat xizmatchilarini testlash (test.argos.uz) va psixologik baholash joriy etildi.	
8	Samaradorlik	Rahbarlar faoliyati KPI asosida baholanib, samaradorlik.uz ishga tushirildi.	https://samaradorlik.uz
9	Korrupsiyaga qarshi kurash	Korrupsiyaga qarshi kurashish agentligi tashkil etildi.	29.06.2020-yildagi PQ-4761-son Qarori[4] – “O‘zbekiston Respublikasi Korrupsiyaga qarshi kurashish agentligi faoliyatini tashkil etish to‘g‘risida”.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Kompetensiya (lot. competere – layoqatli, munosib bo‘lmoq) – 1) muayyan organ yoki mansabda shaxsning rasmiy huquqlariga berilgan vakolatlari doirasi; vakolat. 2) shaxsning biror-bir sohadagi xabardorligi, shu sohani yaxshi darajada egallaganligi [9] kabi ma’nolarni anglatadi. «Kompetensiya» termini ilk bor 1959-yilda g‘arb olimi Uayt (White) tomonidan ilmiy muomalaga kiritilgan bo‘lib, keyinchalik 1960–1980-yillar davomida G‘arb mamlakatlarida, ayniqsa davlat boshqaruvi sohasida keng tatbiq etilgan. Mazkur yondashuv davlat xizmatchilarining kasbiy salohiyatini baholash va rivojlantirishda muhim metodologik asosga aylangan.

Kompetentlik o‘z ishini mukammal bilish, bajarilayotgan faoliyatning mazmun-mohiyatini chuqur anglash, belgilangan maqsadlarga erishishning samarali usul va vositalarini to‘g‘ri tanlay olish, shuningdek boshqaruv ilmi sohasida yetarli nazariy va amaliy bilimlarga ega bo‘lishni nazarda tutadi. U bilim, ko‘nikma va amaliy tajribaning uyg‘un majmuasi sifatida namoyon bo‘lib, shaxsning kasbiy faoliyatida yuqori natijalarga erishishini ta’minlaydi.

1 O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining qarori, 15.03.2024 yildagi 137-son https://lex.uz/uz/docs/-6840781
2 O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining qarori, 03.10.2019 yildagi PQ-4472-son https://lex.uz/docs/-4552053
3 O‘zbekiston Respublikasining Qonuni, 08.08.2022 yildagi O‘RQ-788-son http://lex.uz/uz/docs/-6145972
4 O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining Qarori, 29.06.2020 yildagi PQ-4761-son https://lex.uz/uz/docs/-4875782

“Davlat fuqarolik xizmati to‘g‘risida”gi Qonunda belgilangan talablardan kelib chiqqan holda, shuningdek, Richard Boyasis, R.W. White, Jean-Pierre Baudouin, L. Brown, L.M. Spencer kabi xorij olimlari; R.R. Ivanov, A.Yu. Panasyuk, A.A. Maksimov, A.V. Obolonskiy, A.G. Gadjiev kabi MDH olimlari hamda A.E. Yuldashev, Q.Q. Quronboev, A.T. Jalilov, Z.Sh. Alimardonov, M.X. Gulyamova, M.U. Atamuratov, A.X. Xolov, D.A. Sayidahmedov kabi o‘zbek olimlari ishlari o‘rganilib, ularga asoslangan va tadqiqotchining xulosalaridan kelib chiqqan holda davlat xizmatchilari imijini oshirishga xizmat qiluvchi muhim kompetensiyalar tizimi shakllantirildi. Mazkur tizim davlat fuqarolik xizmatchisining ijtimoiy qabul qilinishi, ishonch darajasi va davlat hokimiyatining umumiy imijini mustahkamlashda hal qiluvchi omil hisoblanadi.

Tadqiqot natijalariga ko‘ra, kasbiy kompetentlik davlat fuqarolik xizmatchisining ijobiy imijini shakllantiruvchi asosiy omil hisoblanadi. Xizmat vazifalarini yuqori saviyada bajarish, normativ-huquqiy hujjatlarni mukammal bilish va davlat siyosatini samarali amalga oshirish qobiliyati xizmatchining professional qiyofasini belgilab, jamoatchilik ishonchini mustahkamlaydi.

Strategik fikrlash kompetensiyasi davlat xizmatchisining islohotlarga uzoq muddatli nuqtai nazardan yondashishini, davlat va jamiyat manfaatlarini uyg‘un holda hisobga olgan qarorlar qabul qilishini ta’minlaydi. Bu esa davlat xizmatchisining mas’ul, oqilona va kelajakni ko‘ra biluvchi subyekt sifatida qabul qilinishiga xizmat qiladi.

Davlat xizmatchisi imijida qaror qabul qilish va javobgarlik kompetensiyasi alohida o‘rin tutadi. Asoslangan va adolatli qarorlar qabul qilish, ularning oqibatlari uchun javobgarlikni zimmasiga olish xizmatchining ishonchli va mas’uliyatli shaxs sifatidagi qiyofasini shakllantiradi. Shuningdek, kommunikativ kompetensiya davlat xizmatchilarining ijobiy jamoatchilik imijini ta’minlashda muhim ahamiyat kasb etadi. Aholi, fuqarolar va ommaviy axborot vositalari bilan ochiq va madaniyatli muloqot olib borish davlat xizmatchisining ochiqlik va shaffoflikka intiluvchi qiyofasini shakllantiradi.

Axloqiy va huquqiy madaniyat davlat xizmatchisi imijining ma’naviy asosini tashkil etadi. Qonun ustuvorligiga qat’iy amal qilish, xizmat odobi qoidalariga rioya etish va korrupsiyaga nisbatan murosasiz munosabat davlat xizmatchisini jamoatchilik ko‘z o‘ngida namunaviy shaxs sifatida namoyon etadi.

Bugungi kunda raqamli kompetensiya davlat xizmatchisining zamonaviy imijini belgilaydigan muhim omillardan biriga aylanmoqda. Raqamli transformatsiya jarayonlarining davlat boshqaruvi tizimiga keng joriy etilishi davlat fuqarolik xizmatchilari faoliyatiga nisbatan yangi va yuqori talablarni shakllantirmoqda. Zamonaviy sharoitda davlat xizmatchisining ijobiy imiji nafaqat uning kasbiy bilimi, malakasi va axloqiy fazilatlari, balki raqamli texnologiyalardan samarali foydalana olish qobiliyati bilan ham baholanmoqda. Xususan, elektron hukumat tizimlari, raqamli platformalar, avtomatlashtirilgan boshqaruv mexanizmlari hamda onlayn kommunikatsiya vositalaridan samarali foydalanish davlat xizmatchisining innovatsion fikrlaydigan, tezkor va zamon talablariga mos mutaxassis sifatidagi qiyofasini shakllantirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Shu bilan birga, davlat fuqarolik xizmatchilari faoliyatini zamonaviy talablar asosida baholash, ularning professional salohiyati va kompetensiyalarini aniqlashga qaratilgan raqamli mexanizmlarni joriy etish dolzarb ahamiyatga ega bo‘lib bormoqda. Bu borada davlat fuqarolik xizmatchilari kompetensiyalarini baholash bo‘yicha platforma ishlab chiqish va joriy etish xizmatchilarning bilim, ko‘nikma va kasbiy sifatlarini tizimli tahlil qilish, kadrlar salohiyatini xolis baholash hamda ularning professional imijini mustahkamlash imkonini beradi. Bunday platformalar davlat xizmati faoliyatining ochiqligi, shaffofligi va natijadorligini ta’minlash, shuningdek, aholining davlat organlariga bo‘lgan ishonchini oshirishga xizmat qiladi.

Mazkur jarayon samaradorligini ta’minlashda mavjud tizimlar bilan integratsiya ishlarini amalga oshirish ham muhim ahamiyat kasb etadi. Raqamli platformalarning kadrlar boshqaruvi, elektron hukumat, baholash va monitoring tizimlari bilan o‘zaro uyg‘un holda faoliyat yuritishi davlat xizmatini boshqarishning yagona raqamli ekotizimini shakllantirish imkonini yaratadi. Bu esa davlat fuqarolik xizmatchilari faoliyatini kompleks baholash, ularning raqamli kompetensiyalarini rivojlantirish va zamonaviy ijobiy imijini mustahkamlashning muhim institutsional asoslaridan biri hisoblanadi.

Ommaviy axborot vositalari. Zamonaviy sharoitda davlat fuqarolik xizmatchilarining jamiyat bilan muloqoti ko‘p hollarda to‘g‘ridan-to‘g‘ri emas, balki ommaviy axborot vositalari, raqamli platformalar va jamoatchilik bilan aloqalar kanallari orqali amalga oshiriladi. Shu bois davlat xizmatchisi faoliyati nafaqat amaliy natijalari, balki jamoatchilik ongida shakllangan imiji orqali ham baholanadi. Davlat xizmatchisining obrazi uning ommaviy chiqishlari, OAVdagi tasviri, raqamli makondagi faolligi hamda aholi bilan axborot almashinuvi jarayonida shakllanadi.

Ommaviy axborot vositalari imijni shakllantirishda eng ta’sirchan vositalardan biri hisoblanadi. Jamiyat, odatda, OAV orqali tarqatilayotgan axborotga yuqori darajada ishonch bildiradi. Biroq axborot oqimining keskin ortishi sharoitida tarqatilayotgan ma’lumotlarning haqqoniyligi va xolisligini baholash murakkablashmoqda.

B.S. Alimovning ta’kidlashicha, xorijiy ommaviy axborot vositalarida O‘zbekiston imijiga oid materiallar tahlili mazkur yo‘nalishda tizimli ishlash zarurligini ko‘rsatadi [10]. Muallif ayrim xorijiy media manbalarida mamlakat

imiji yetarli darajada ijobiy talqin qilinmasligini qayd etib, xalqaro media makonida O‘zbekiston haqidagi ijobiy axborotlar ulushini oshirish muhimligini asoslaydi.

Fransuz olimi P. Shampan esa ommaviy axborot vositalarini “katta ramziy hokimiyat” sifatida baholab, ularning jamoatchilik ongida muayyan voqelik va ijtimoiy qarashlarni shakllantirish imkoniyatiga ega ekanini ta’kidlaydi [11]. Shu bois, davlat fuqarolik xizmatchilari imijini oshirishning zamonaviy tendensiyalari avvalo vositachilik orqali muloqot mexanizmlarini samarali tashkil etish, strategik kommunikatsiyani rivojlantirish hamda jamoatchilik ongida ishonchli, mas’uliyatli va kasbiy davlat xizmatchisi obrazini qaror toptirishga qaratilgan tizimli yondashuvlarni talab etadi.

Tashkilot madaniyati. Davlat fuqarolik xizmatchisining ijobiy imijini shakllantirishda tashkiliy madaniyat muhim omillardan biri hisoblanadi. Zamonaviy sharoitda u davlat xizmati samaradorligini ta’minlash, jamoatchilik ishonchini mustahkamlash hamda davlat xizmatchilarining kasbiy qiyofasini shakllantirishda muhim ahamiyat kasb etmoqda. Garchi davlat tashkilotlarining tashkiliy madaniyati muayyan normativ-huquqiy xususiyatlarga ega bo‘lsa-da, uning qadriyatlar tizimi va boshqaruv tamoyillari tijorat tashkilotlari madaniyatidan keskin farq qilmaydi. Har ikki holatda ham tashkiliy madaniyat xodimlar motivatsiyasi, samarali faoliyat va ijobiy imijni ta’minlovchi muhim mexanizm sanaladi.

Bugungi kunda davlat fuqarolik xizmatchilari imijini oshirishga qaratilgan tendensiyalar tashkiliy madaniyatni nafaqat ichki boshqaruv vositasi, balki jamoatchilik bilan munosabatlarning strategik resursi sifatida ham baholashni taqozo etmoqda. Tashkiliy madaniyatning asosiy vazifasi tashkilotni boshqalardan ajratib turuvchi tashkiliy identifikatsiyani shakllantirishdan iborat [12]. Bu jarayon tashkilotning faoliyat uslubi, xodimlarning kasbiy va axloqiy xulq-atvori hamda jamoatchilik ongida shakllangan imiji orqali namoyon bo‘ladi.

Tashkilotni identifikatsiya qilish jarayoni bevosita uning tashkiliy madaniyati bilan bog‘liq bo‘lib, u tashkilot a’zolarining umumiy maqsadlarga erishish yo‘lidagi o‘zaro munosabatlari va hamkorligi tizimini ifodalaydi. Shu bilan birga, u tashkilotning firmaviy uslubini, jumladan, ramzlari, belgilarini ham o‘z ichiga oladi. Ushbu ramzlar oson va tez yodda qolishi hamda jamoatchilik ongida aynan mazkur tashkilot faoliyati bilan uzviy bog‘lanishi lozim. Bundan tashqari, tashkiliy madaniyat jamoatchilik bilan aloqalarni tizimli tashkil etish orqali jamoatchilik ongida ijobiy va barqaror imijni shakllantirishga xizmat qiladi. Ana shu jihatlari bilan tashkiliy madaniyat davlat fuqarolik xizmatchilari imijini oshirishda muhim strategik omil sifatida namoyon bo‘ladi.

Sun’iy intellekt (AI) zamonaviy jamiyat taraqqiyotining muhim drayverlaridan biri sifatida davlat boshqaruvi va davlat xizmatlari tizimida keng joriy etilmoqda. Sun’iy intellektga asoslangan yechimlar ilgari davlat xizmatchisining to‘liq shaxsiy ishtirokini talab etgan bir qator vazifalarni avtomatlashtirish imkonini bermoqda. Jumladan, hujjat aylanmasini raqamlashtirish, murojaat va shikoyatlarni tizimli tahlil qilish hamda davlat xizmatlari to‘g‘risida fuqarolarga real vaqt rejimida aniq va ishonchli axborot taqdim etish orqali davlat xizmatchisining ish yuki kamayib, uning kasbiy samaradorligi oshmoqda. Bu esa jamiyat ongida davlat xizmatchisining mas’ul, ochiq va fuqaroga yo‘naltirilgan obrazini mustahkamlaydi.

Shu bilan birga, sun’iy intellekt texnologiyalaridan davlat xizmatchilari faoliyati samaradorligini kompleks baholash va inson resurslarini samarali boshqarish vositasi sifatida foydalanish imkoniyatlari ham kengaymoqda. Xodimlarning hissiy holati va kayfiyatini sun’iy intellekt texnologiyalari asosida muntazam baholab borish amaliyotini joriy etish davlat organlarida inson resurslarini boshqarishning zamonaviy yo‘nalishlaridan biri sifatida qaralishi mumkin. Mazkur yondashuv kasbiy stress holatlarini barvaqt aniqlash, sog‘lom psixologik muhitni shakllantirish, xodimlarning ishchanligini qo‘llab-quvvatlash hamda xizmat samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Olimlarning e’tirof etishicha, katta hajmdagi ma’lumotlarni yuqori tezlikda tahlil qilish imkoniyati orqali sun’iy intellekt hukumatlarga ijtimoiy rivojlanish tendensiyalarini aniqlash, jamoat ehtiyojlarini chuqurroq anglash hamda dalil va ma’lumotlarga asoslangan davlat siyosatini shakllantirishda faol va ilg‘or yondashuvlarni qo‘llash imkonini bermoqda [13].

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotda davlat fuqarolik xizmatchilari imijining bugungi holatini baholash va unga ta’sir etuvchi omillarni aniqlash maqsadida kompleks ilmiy yondashuvdan foydalanildi. Xususan, tizimli tahlil, qiyosiy tahlil, statistik ma’lumotlarni umumlashtirish hamda ilmiy manbalarni kontent-tahlil qilish usullari qo‘llanildi. Tadqiqotning axborot bazasini O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat xizmatini rivojlantirish agentligi, O‘zbekiston Respublikasi Statistika agentligi ma’lumotlari, Prezident farmon va qarorlari, shuningdek, mahalliy hamda xorijiy olimlarning ilmiy ishlari tashkil etdi.

Tadqiqot davomida davlat fuqarolik xizmati tizimida amalga oshirilayotgan institutsional islohotlar, davlat xizmatchilari sonining o‘zgarishi, mehnatga haq to‘lash tizimi, hududiy tafovutlar, tanlov mexanizmlarining samaradorligi hamda yoshlarning mehnat qadriyatlari bilan bog‘liq omillar tahlil qilindi. Shuningdek, davlat

fuqarolik xizmati jozibadorligi va xizmatchilar imijiga ta’sir ko‘rsatuvchi ijtimoiy-iqtisodiy hamda tashkiliy omillar o‘rtasidagi bog‘liqlik qiyosiy yondashuv asosida o‘rganildi.

Olingan natijalar umumlashtirilib, davlat fuqarolik xizmatchilarining ijobiy imijini shakllantirish va davlat xizmati jozibadorligini oshirishga qaratilgan ilmiy xulosalar hamda amaliy tavsiyalar ishlab chiqildi.

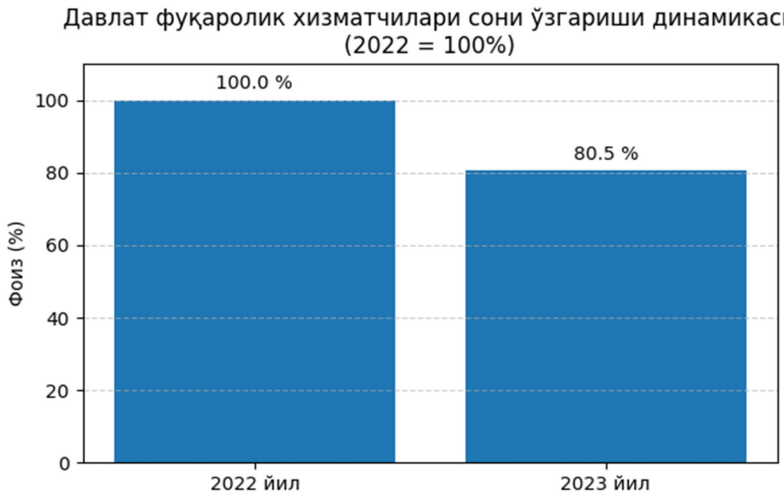
TAHLIL VA NATIJALAR

Shu bilan birga, amalga oshirilayotgan keng ko‘lamli islohotlar davlat fuqarolik xizmati tizimini modernizatsiya qilish va uning samaradorligini oshirishga xizmat qilmoqda. So‘nggi yillarda tizimda boshqaruv jarayonlarini optimallashtirish, funksiyalarni qayta taqsimlash hamda inson resurslaridan samarali foydalanishga qaratilgan chora-tadbirlar natijasida tarkibiy o‘zgarishlar amalga oshirilmoqda.

Davlat fuqarolik xizmati tizimidagi yangilanishlar turli idoralar, lavozimlar, kasbiy yo‘nalishlar va hududlar kesimida o‘ziga xos xususiyatlarga ega bo‘lib, bu holat tizimni yanada takomillashtirish uchun yangi imkoniyatlarni yuzaga keltirmoqda. Xorijiy tajriba ham davlat xizmatini zamonaviy talablar asosida rivojlantirish, uning jozibadorligini oshirish va malakali kadrlarni jalb etish masalalari ko‘plab mamlakatlar kun tartibidagi muhim vazifalardan biri ekanini ko‘rsatadi.

Xususan, Fransiya tajribasi davlat xizmatining raqobatbardoshligini ta’minlash, tanlov mexanizmlarini takomillashtirish hamda kadrlar salohiyatini rivojlantirish orqali tizim samaradorligini yanada oshirish mumkinligini tasdiqlaydi [1]. Fransiya Ma’muriyat va davlat xizmati bosh boshqarmasi (DGAFP) ma’lumotlariga ko‘ra, davlat xizmatidagi strukturaviy o‘zgarishlar, ayniqsa lavozimlar sonining kamayishi, nomzodlar oqimining pasayishiga olib kelgan. Jumladan, 1985–1990-yillarda bir lavozimga o‘rtacha 14 nafar nomzod to‘g‘ri kelgan bo‘lsa, 1990–2000-yillarda bu ko‘rsatkich 9 nafargacha pasaygan va mazkur tendensiya 2000–2020-yillarda ham saqlanib qolgan. Ayrim yo‘nalishlarda esa nomzodlar soni deyarli ikki barobarga kamaygan. Bu holat davlat xizmatida ish o‘rinlarining cheklanishi va lavozimlar barqarorligining pasayishi natijasida «davlat xizmatiga kirish jozibadorligining pasayishi» kabi tizimli muammo shakllanganini ko‘rsatadi.

O‘xshash jarayonlar O‘zbekiston davlat fuqarolik xizmati tizimida ham kuzatilmoqda. Xususan, sohada mavjud tashkiliy va institutsional kamchiliklar fonida davlat fuqarolik xizmatchilari soni ham qisqarish yo‘lidan bordi. Agar 2022-yilda ularning soni 118 ming nafarni tashkil etgan bo‘lsa [2], 2023-yilda ma’muriy islohotlar doirasida vazirlik va idoralarda 17 447 ta shtat birliklari qisqartirildi [3]. Natijada, hozirgi kunda amaldagi davlat xizmatchilari soni 95 ming nafarga yaqinni tashkil etmoqda (1-rasm).

1-rasm. Respublika miqyosida Davlat fuqarolik xizmatchilarining soni bilan bog‘liq tahlil.[5]

2023-yilda davlat fuqarolik xizmatchilari soni 2022-yilga nisbatan 80,5 foizni tashkil etgan bo‘lib, bir yil mobaynida qariyb 19,5 foizlik qisqarish kuzatilgan. Bu holat davlat fuqarolik xizmati tizimida kadrlar barqarorligiga ta’sir etuvchi jiddiy omil sifatida namoyon bo‘lmoqda.

Ikkinchidan, ish qidirish jarayonida axborot shaffofligini ta’minlash masalasi davlat fuqarolik xizmatini rivojlantirishning muhim yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi. So‘nggi yillarda davlat fuqarolik xizmatiga qabul qilish jarayonlarini raqamlashtirish va ochiqlikni ta’minlash borasida salmoqli ishlar amalga oshirildi. Xususan,

5 Manba: Prezident.uz va PF-14-son Farmon ma’lumotlari asosida muallif tomonidan hisoblangan. https://lex.uz/docs/-6369997?ONDATE=21.05.2026

vacancy.gov.uz va ish.mehnat.uz platformalarining joriy etilishi fuqarolarga hududlar va sohalar kesimida bo‘sh ish o‘rinlari to‘g‘risidagi ma’lumotlardan tezkor foydalanish hamda ish qidirish imkoniyatlarini kengaytirdi.

Mazkur tizimlarning amaliy samaradorligini yanada oshirish maqsadida vakansiyalar haqidagi ma’lumotlarning dolzarbligini muntazam yangilab borish, ish beruvchilar va nomzodlar o‘rtasidagi kommunikatsiyani kuchaytirish hamda elektron xizmatlar sifatini takomillashtirish bo‘yicha qo‘shimcha imkoniyatlar mavjud. Bu yo‘nalishdagi ishlarning izchil davom ettirilishi davlat fuqarolik xizmatiga qabul qilish jarayonlarining yanada shaffof, qulay va samarali bo‘lishiga xizmat qiladi.

Mazkur holat, ayniqsa, sog‘liqni saqlash sohasida yaqqol ko‘zga tashlanadi. Hamshiralik kasbiga bo‘lgan talab yuqori ekaniga qaramay, ishga joylashish jarayonida ko‘plab to‘siqlar mavjud [4]. Bir tomondan, har yili tibbiyot texnikumlarini minglab bitiruvchilar tamomlasa, ikkinchi tomondan, ish beruvchilar tomonidan ularning amaliy ko‘nikmalari va kasbiy tayyorgarligi yetarli emasligi sababli ishga qabul qilish rad etilmoqda.

Uchinchidan, geografik omillar. O‘zbekistonda davlat fuqarolik xizmati ijobiy imiji hududlar kesimida bir xil emas. Mamlakat ichida ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish darajasi, infratuzilmaning holati, aholi zichligi va mehnat bozorining faolligiga qarab davlat xizmatiga qiziqish sezilarli darajada farq qiladi. Ayniqsa, poytaxt va yirik shaharlar bilan chekka, qishloq yoki tog‘li hududlar o‘rtasida davlat xizmatini tanlash imkoniyatlari va rag‘batlantirish darajasida katta tafovut mavjud [5].

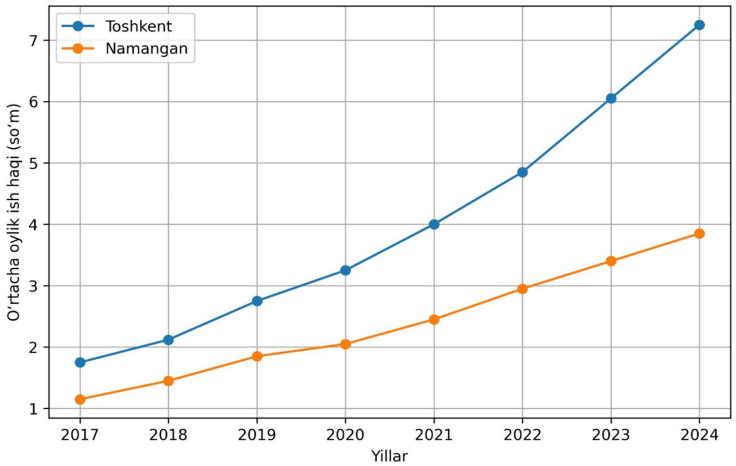
Amaldagi holat shuni ko‘rsatadiki, Toshkent shahri hamda iqtisodiy faol hududlarda davlat fuqarolik xizmati lavozimlari nisbatan jozibador hisoblanadi. Bu, avvalo, yuqori maosh koeffitsiyentlari, xizmat infratuzilmasining rivojlanganligi, kasbiy o‘sish imkoniyatlarining kengligi va mehnat bozoridagi umumiy faollik bilan izohlanadi.

Geografik omillar bu yerda davlat xizmatining o‘ziga xos institutsional xususiyatlaridan ko‘ra, hayot sifati bilan bog‘liq omillar orqali ta’sir ko‘rsatadi. Davlat xizmatiga kirishni rejalashtirayotgan shaxslar ish joyini tanlashda nafaqat lavozim maqomi va xizmat barqarorligini, balki hududdagi yashash sharoitlari, uy-joy masalasi, transport imkoniyatlari, ta’lim va tibbiy xizmatlardan foydalanish imkoniyatini ham hisobga oladilar. Ayniqsa, davlat xizmatiga birinchi marta kirayotgan yosh mutaxassislar uchun ish joyining joylashuvi hal qiluvchi ahamiyatga ega bo‘ladi.

To‘rtinchidan, ish haqi masalasi. Ish haqi masalasi O‘zbekistonda davlat fuqarolik xizmati jozibadorligining pasayishiga ta’sir etuvchi eng muhim omillardan biri sifatida namoyon bo‘lmoqda. Mavjud amaliyot davlat fuqarolik xizmatchilarining mehnatiga haq to‘lash tizimini xususiy sektordagi o‘xshash lavozimlar bilan raqobatbardosh mezonlar asosida yanada takomillashtirish zarurligini ko‘rsatadi. Bu esa yuqori malakali va mehnat bozorida talab yuqori bo‘lgan mutaxassislarni davlat xizmatiga jalb etish samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Bundan tashqari, davlat fuqarolik xizmatida mehnatga haq to‘lash tizimi asosan xizmat staji, lavozim darajasi va tarif razryadlariga bog‘langan bo‘lib, ish haqining dinamikasi ko‘pincha avtomatik tarzda, bosqichma-bosqich amalga oshadi. Mazkur holat qisqa muddatda yuqori daromadni maqsad qilgan yosh mutaxassislar uchun davlat xizmatini nisbatan kam jozibador qiladi. Natijada tahlillar ko‘proq amaldagi xizmatchilarning o‘rtacha ish haqi o‘sishiga tayanadi, bu esa xususiy sektordagi tezkor va individual rag‘batlantirish mexanizmlari bilan qiyoslash imkoniyatini cheklaydi.

Ish haqi masalasining ta’siri uy-joy bozoridagi vaziyat bilan yanada kuchayadi. Ayniqsa, Toshkent shahri va yirik shaharlarda uy-joy narxlarining tez o‘sishi davlat xizmatchilari daromadlarining real qiymatini pasaytiradi. Bu holat davlat fuqarolik xizmatchilari uchun ijtimoiy barqarorlikka erishishni qiyinlashtirib, xizmat jozibadorligini pasaytiradi (2-rasm).

2-rasm. Toshkent shahri va Namangan viloyati tumanlar kesimida o‘rtacha oylik ish haqi ko‘rsatkichlari (2017–2024-yillar) [6].

Barcha tahlil qilingan yillarda Toshkent shahridagi o‘rtacha oylik ish haqi Namangan shahriga nisbatan barqaror ravishda yuqori bo‘lgani kuzatiladi. Ikki hudud o‘rtasidagi farq yillar davomida tobora kengayib borgan: agar 2017-yilda ish haqi tafovuti taxminan 1,5 baravarni tashkil etgan bo‘lsa, 2024-yilga kelib bu ko‘rsatkich deyarli 1,9 baravarga yetgan.

Mazkur dinamika poytaxt va hududlar o‘rtasida iqtisodiy faoliyatning markazlashuvi, mehnat bozorining jozibadorligi hamda davlat va xususiy sektorlarda ish haqi differensiatsiyasi saqlanib qolayotganini yaqqol namoyon etadi. Ayniqsa, yuqori malakali kadrlar uchun Toshkent shahrida taklif etilayotgan iqtisodiy va kasbiy imkoniyatlar hududlarga nisbatan ustun ekani ushbu tafovutni yanada kuchaytirmoqda. Shu ma’noda, aniqlangan tendensiya davlat fuqarolik xizmati tizimida kadrlarni hududlarga jalb qilish va ularni ushlab qolish masalasida qo‘shimcha rag‘batlantirish mexanizmlarini joriy etish zarurligini ilmiy jihatdan asoslab beradi.

Muammo yanada chuqurlashishi mumkin, chunki yaqin yillarda davlat fuqarolik xizmatida katta avlod vakillarining pensiya yoshiga yetishi kuzatilmoqda. Mavjud ish haqi darajasi va moddiy rag‘batlantirish mexanizmlari saqlanib qolgan holda, ushbu kadrlarning o‘rnini bosadigan yangi mutaxassislarni jalb qilish qiyin kechishi ehtimoli yuqori. Ayniqsa, avvalroq uy-joy masalasini hal qilib olgan xizmatchilar o‘rnini, uy-joy narxlari yuqori bo‘lgan sharoitda ish boshlayotgan yosh kadrlar bilan to‘ldirish murakkab vazifaga aylanmoqda. Shu munosabat bilan, O‘zbekistonda davlat fuqarolik xizmati jozibadorligini oshirish uchun ish haqi siyosatiga qayta nazar tashlash, uni mehnat bozoridagi real shart-sharoitlar bilan uyg‘unlashtirish, hududiy va kasbiy farqlarni inobatga olgan holda rag‘batlantirish mexanizmlarini takomillashtirish dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Yuqoridagi mulohazalarni umumlashtirib aytishimiz mumkinki, davlat fuqarolik xizmatchilarining ish haqini lavozimlarni baholash asosida greydlar, ballarga asosan tasniflash hamda malakasi, tajribasi, faoliyati samaradorligiga ko‘ra oshib borishini nazarda tutuvchi mehnatga haq to‘lashning zamonaviy tizimini joriy etish Davlat fuqarolik xizmati jozibadorligini oshirish, davlat fuqarolik xizmatchilarining ijtimoiy-huquqiy himoyasini ta’minlashning muhim yo‘nalishlaridan biri sanaladi.

Davlat fuqarolik xizmatida kadrlarni tanlash va ishga qabul qilish tizimini yanada takomillashtirish masalasi dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. O‘zbekistonda davlat fuqarolik xizmatiga qabul qilish jarayonlarida ochiqlik, shaffoflik va meritokratiya tamoyillarini qaror toptirish borasida muhim islohotlar amalga oshirilmoqda. Shu bilan birga, zamonaviy mehnat bozori talablari va xalqaro tajribani inobatga olgan holda tanlov mexanizmlarini yanada rivojlantirish uchun keng imkoniyatlar mavjud.

Xususan, tanlov shakllari, imtihon mazmuni va baholash usullarini takomillashtirish orqali nomzodlarning kasbiy kompetensiyalari, amaliy ko‘nikmalari va salohiyatini yanada xolis hamda kompleks baholash imkoniyatlarini kengaytirish mumkin. Bu esa davlat fuqarolik xizmatiga malakali, tashabbuskor va zamonaviy fikrlaydigan mutaxassislarni jalb etish samaradorligini oshirishga xizmat qiladi [7].

Mavjud amaliyot ayrim lavozimlar bo‘yicha tanlov jarayonlarini nomzodlarning amaliy ko‘nikmalari, muammoni hal qilish qobiliyati, raqamli savodxonligi hamda boshqaruv kompetensiyalarini kompleks baholashga yo‘naltirish zarurligini ko‘rsatadi. Bu esa muhandislik, axborot texnologiyalari, raqamli transformatsiya va boshqaruv sohalarida zamonaviy talablarga mos test va keys-tahlil elementlarini kengroq joriy etish orqali tanlov jarayonlari samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Shu bilan birga, ayrim lavozimlar uchun jismoniy yoki umumiy testlar qo‘llanilib, ular kasbiy faoliyatning real mazmuni bilan to‘g‘ridan-to‘g‘ri bog‘liq bo‘lmagan holatlar ham uchraydi. Bu esa tanlov natijalarining haqqoniyligiga salbiy ta’sir ko‘rsatib, malakali nomzodlarning tizimga kirishini cheklashi mumkin.

Tanlovlarni o‘tkazish davriyligi aksar hollarda davlat organlarining real ehtiyojlariga mos kelmaydi. Tanlovlar ma’lum vaqt oralig‘ida o‘tkazilishi sababli, davlat organlarida kadrlarga ehtiyoj yuzaga kelgan paytda zarur mutaxassislarni tezkor jalb etish imkoniyati cheklanadi. Bu holat nomzodlar uchun ham qo‘shimcha to‘siq bo‘lib, ular tanlov natijalarini uzoq kutishga majbur bo‘ladilar yoki xususiy sektorga yo‘nalish olishadi.

Sotsiologik tadqiqotlarga ko‘ra, “Yoshlarning aksariyati gedonistik qadriyatlarga moyil ekanini bildirib, hayotdan to‘liq bahramand bo‘lishni o‘zlari uchun muhim maqsad deb hisoblamoqda. Ushbu qarash 2002-yildan buyon izchil ravishda kuchayib borgan bo‘lib, 2015-yildan beri barqaror tus olgan. Shu bilan birga, ijodiy va innovatsion qadriyatlar ham yoshlar ongida tobora muhim o‘rin egallamoqda. Ko‘pchilik yoshlar uchun hayotdan to‘liq bahramand bo‘lish tushunchasi mehnat yoki dam olish faoliyatini qat’iy cheklashdan voz kechish, shaxsiy erkinlik va faol turmush tarzini saqlab qolish bilan bog‘liqdir” [8]. Yangi avlod ish joyini tanlashda faqat barqarorlikni emas, balki shaxsiy erkinlik, mustaqil qaror qabul qilish imkoniyati, kasbiy o‘sish sur’ati, mehnat faoliyatining mazmunan boyligi va ijtimoiy ahamiyatini ham ustuvor mezon sifatida baholamoqda.

Ushbu tendensiya davlat fuqarolik xizmati oldiga yangi talablarni qo‘ymoqda. Xususan, lavozim vazifalarida raqamli transformatsiya, innovatsion yondashuvlar va xizmat ko‘rsatish sifatini oshirishga qaratilgan zamonaviy yechimlarning mavjud bo‘lishi muhim ahamiyat kasb etmoqda. Shu bilan birga, tashkilot ichidagi jarayonlarda moslashuvchanlikni ta’minlash, natijaga yo‘naltirilgan boshqaruv mexanizmlarini joriy etish hamda ortiqcha byurokratik to‘siqlarni qisqartirishga bo‘lgan ehtiyoj ortib bormoqda.

Davlat xizmatida xodimning shaxsiy salohiyatini rivojlantirishga xizmat qiluvchi aniq va ochiq kasbiy traektoriyalarning mavjudligi ham muhim omil hisoblanadi. Bularga malaka oshirish imkoniyatlari, karera bo‘yicha o‘sish, ichki rotatsiya, loyihaviy faoliyatda ishtirok etish kabi mexanizmlar kiradi. Shuningdek, ish joyini tanlashda mehnat hayoti sifati bilan bog‘liq omillar ham tobora katta ahamiyat kasb etmoqda. Kasbiy va shaxsiy hayot o‘rtasidagi muvozanat, masofaviy yoki gibrid ish formatlarining mavjudligi, raqamli vositalardan samarali va maqsadli foydalanish madaniyati yosh mutaxassislar uchun muhim qaror qabul qilish mezonlaridan biriga aylanmoqda. Demak, davlat xizmati jozibadorligi endilikda faqat ish haqi yoki ijtimoiy kafolatlar bilan emas, balki zamonaviy boshqaruv muhiti va mehnat faoliyatining mazmunliligi, ya’ni “ishning ma’nosi” bilan ham belgilanmoqda. Shu nuqtai nazardan, davlat fuqarolik xizmati brendini, davlat fuqarolik xizmatchisining ijobiy imijini shakllantirish, nufuzini oshirish bo‘yicha tizimli ishlar olib borish ham davlat xizmati jozibadorligini ta’minlashning muhim shartlaridan biri hisoblanadi.

Yuqoridagilardan kelib chiqib, davlat xizmati jozibadorligiga ta’sir etuvchi omillar kompleks va ko‘p qirrali xususiyatga ega ekanini qayd etish mumkin. Xususan, ish o‘rinlari dinamikasi, mehnatga haq to‘lash tizimining raqobatbardoshligi, hududiy nomutanosibliklar, axborot shaffofligi, mehnat yuklamasi hamda davlat xizmatchilari faoliyatiga nisbatan jamoatchilik munosabati mazkur jarayonga bevosita ta’sir ko‘rsatadi. Bu esa davlat fuqarolik xizmati imijini oshirishda institutsional va ijtimoiy-psixologik omillarni kompleks tahlil qilish zarurligini anglatadi.

Davlat fuqarolik xizmatchilarining imijini oshirish davlat hokimiyatining umumiy imijini, shuningdek mamlakat va hudud imijini shakllantirish bilan uzviy bog‘liqdir. Ushbu jarayonlarni bir-biridan uzilgan, alohida holda ko‘rib chiqish xato bo‘lib, jamoatchilik ongida tarixan shakllangan ziddiyatlarni yanada kuchaytiradi. Davlat hokimiyati – bu davlat xizmatchilarining alohida mehnati va mas’uliyati ekanligini anglash va tushunish davlat xizmatchilari imijining jadal o‘sishiga, bu esa o‘z navbatida aholining fuqarolik faolligi oshishiga xizmat qiladi.

Davlat xizmatchisining ijobiy imijini oshirish bir qator o‘zaro bog‘liq va tizimli omillarga tayanadi. Ularning asosiylariga to‘xtalib o‘tamiz:

Kompetensiya. Davlat xizmati tizimini takomillashtirish masalasini kasbiy faoliyatda kompetensiyaviy yondashuvdan ajralgan holda ko‘rib chiqib bo‘lmaydi. Zero, davlat apparati faoliyatining samaradorligi, avvalo, davlat siyosatini ishlab chiqish va uni amalga oshirish jarayonlarida bevosita ishtirok etuvchi davlat fuqarolik xizmatchilarining professionalizmi hamda kompetentlik darajasi bilan belgilanadi.

Tadqiqot materiallariga tayanib xulosa qilish mumkinki, davlat fuqarolik xizmatchilari imijini oshirish ko‘p omilli va o‘zaro bog‘liq jarayon bo‘lib, unda kompetentlik, ommaviy axborot vositalari bilan kommunikatsiya, tashkiliy madaniyat, axloqiy me’yorlar va raqamli texnologiyalar (jumladan, sun’iy intellekt) hal qiluvchi o‘rin tutadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, Yangi O‘zbekiston sharoitida davlat fuqarolik xizmatchilari imijini shakllantirish va mustahkamlash davlat boshqaruvini modernizatsiya qilishning muhim strategik yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi. So‘nggi yillarda mamlakatimizda davlat xizmati tizimini takomillashtirish, uning huquqiy va institutsional asoslarini mustahkamlash, raqamli boshqaruv mexanizmlarini joriy etish hamda davlat xizmatlarini aholiga yaqinlashtirish borasida keng ko‘lamli islohotlar amalga oshirildi. Xususan, Davlat xizmatini rivojlantirish agentligining tashkil etilishi, “Davlat fuqarolik xizmati to‘g‘risida”gi Qonunning qabul qilinishi, ochiq tanlov va raqamli HRM tizimlarining joriy qilinishi davlat xizmati tizimining ochiqligi, shaffofligi va samaradorligini oshirishga xizmat qildi.

Mavjud tahlillar davlat fuqarolik xizmati imijini shakllantirish va mustahkamlash jarayonida bir qator institutsional, iqtisodiy va ijtimoiy omillarni kompleks hisobga olish zarurligini ko‘rsatadi. Jumladan, ish o‘rinlari dinamikasi, mehnatga haq to‘lash tizimining raqobatbardoshligi, hududiy tafovutlar, tanlov mexanizmlarining samaradorligi, axborot shaffofligi hamda yoshlarning mehnat qadriyatlaridagi o‘zgarishlar davlat xizmati jozibadorligiga bevosita ta’sir ko‘rsatadi. Bu esa malakali kadrlarni davlat xizmatiga jalb qilish va ularni saqlab qolish bo‘yicha tizimli chora-tadbirlarni yanada takomillashtirish zarurligini anglatadi.

Tadqiqot davomida davlat fuqarolik xizmatchisi imijini shakllantirishda kasbiy kompetentlik hal qiluvchi omil ekani asoslandi. Xususan, strategik fikrlash, qaror qabul qilish, kommunikativ qobiliyat, axloqiy va huquqiy madaniyat, raqamli kompetensiyalar hamda jamoatchilik bilan samarali muloqot davlat xizmatchisining ijobiy qiyofasini belgilaydi. Shuningdek, ommaviy axborot vositalari va raqamli kommunikatsiya platformalari davlat xizmati imijini shakllantiruvchi muhim vosita sifatida namoyon bo‘lmoqda. Davlat organlarining ochiqligi, tezkor axborot siyosati va aholi bilan samarali kommunikatsiyasi jamoatchilik ishonchini mustahkamlashda muhim ahamiyat kasb etadi.

Bugungi raqamli transformatsiya sharoitida sun’iy intellekt texnologiyalarini davlat boshqaruviga joriy etish davlat xizmatchilari faoliyati samaradorligini oshirish, inson resurslarini boshqarishni takomillashtirish va xizmatlar sifatini yaxshilashning muhim vositasi sifatida baholanmoqda. Sun’iy intellektga asoslangan

yechimlar orqali davlat xizmatlarini avtomatlashtirish, murojaatlarni tezkor tahlil qilish va qaror qabul qilish jarayonlarini qo‘llab-quvvatlash davlat xizmatchisining zamonaviy, innovatsion va fuqaroga yo‘naltirilgan obrazini shakllantirishga xizmat qiladi.

Umuman olganda, davlat fuqarolik xizmatchilari imijini oshirish faqat tashqi targ‘ibot yoki axborot siyosati bilan cheklanmaydi. U kadrlar siyosati, mehnatga haq to‘lash tizimi, kompetensiyalarni rivojlantirish, tashkiliy madaniyat, strategik kommunikatsiya va raqamli boshqaruv mexanizmlarining o‘zaro uyg‘unligi asosida ta’minlanadi. Shu nuqtai nazardan, davlat xizmatida professionalizm, ochiqlik, halollik va innovatsion boshqaruv tamoyillarini mustahkamlash Yangi O‘zbekistonda aholining davlat hokimiyatiga bo‘lgan ishonchini oshirish va davlat fuqarolik xizmati ijobiy imijini barqaror shakllantirishning muhim sharti hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. Direction générale de l’administration et de la fonction publique (DGAFP). Rapport annuel sur l’état de la fonction publique – édition 2020. Paris: Ministère de la Transformation et de la Fonction publiques, 2020.
2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti rasmiy veb-sayti. “Ixcham va samarali boshqaruv tizimini yaratish vazifasi qo‘yildi”. 2022-yil 4-avgust. https://president.uz/oz/lists/view/5398
3. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 25-yanvardagi “Respublika ijro etuvchi hokimiyat organlari faoliyatini samarali yo‘lga qo‘yishga doir birinchi navbatdagi tashkiliy chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi PF-14-son Farmoni. https://lex.uz/uz/docs/-6369997
4. Robinson S., Yin J. Health Systems in Action (HSIA) Insights: Uzbekistan. Copenhagen: World Health Organization, Regional Office for Europe, 2024. 28 p.
5. O‘zbekiston Respublikasi Statistika agentligi. O‘zbekiston hududlarining yillik statistik to‘plami. https://stat.uz/uz/nashrlar/3681-o‘zbekiston-hududlarining-yillik-statistik-to-plami
6. O‘zbekiston hududlarining yillik statistik to‘plami. URL: https://stat.uz/uz/nashrlar/3681-o-zbekiston-hududlarining-yillik-statistik-to-plami
7. Yuldashev A.E. Davlat fuqarolik xizmatida kompetensiyaga asoslangan kadrlar siyosati: muammo va yechimlar // Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar. Toshkent, 2022. № 6. B. 78–87.
8. Zamonaviy yoshlarning qadriyat yo‘nalishlari: xalqaro va Rossiya tadqiqotlari natijalarining tahliliy sharhi. Moskva: “Sirkon” sotsiologik ustaxonasi, 2020. B. 8.
9. O‘zbekiston milliy ensiklopediyasi. Toshkent: Davlat ilmiy nashriyoti, 2006. B. 396.
10. Alimov B.S. Mamlakat imiji: dadillik va izchillik zamoni // “Hurriyat” gazetasi. 2018-yil 19-sentabr.
11. Shampan P. Ikki tomonlama bog‘liqlik: siyosat, iqtisodiyot va jurnalistika maydonlari o‘rtasidagi munosabatlar haqida ayrim mulohazalar // Socio-Logos’96. Moskva, 1996. B. 209.
12. Solomanidina T.O. Kompaniyaning tashkiliy madaniyati. 2-nashr, qayta ishlangan va to‘ldirilgan. Moskva: INFRA-M, 2007. 624 b.
13. Kulal A., Rahiman H.U., Suvarna H., Abhishek N., Dinesh S. Enhancing public service delivery efficiency: Exploring the impact of AI // Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity. 2024. Vol. 10. No. 3. Article 100329.

Jurnal sayti: https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2024. № 4

© Materiallar ko‘chirib bosilganda ““Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali manba sifatida ko‘rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma’sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin. Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com
Bot: @iqtisodiyot_77
Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo‘lishingiz mumkin. Obuna bo‘lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to‘lov haqidagi ma’lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo‘natishingizni so‘raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo‘natamiz.

““Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali 03.11.2022-yildan O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo‘yicha ro‘yxatdan o‘tkazilgan.
Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug‘bek tumani Kumushkon ko‘chasi, 26-uy.

Jurnalning ilmiyligi:

““Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro‘yxatdan o‘tkazilgan.